Ч. 121 (14.952). Львів, неділя 5. червня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. РІК LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація:
ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Леґіон Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . . 30.00 „
річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЕМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Протимосковська військова змова на Сов. Україні й на Північному Кавказі.

ТАЙНА СТАРШИНСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ ЗБИРАЛА ПРИПАСИ МУНІЦІЇ

У північно-кавказькій військовій окрузі арештували чимало старшин, м. ін. команданта ґарнізону полк. Метіна, шефа штабу сотн. Пасюка та шефа інтендантури Шамаєва. Їм закидують, що

вони нагромаджували припаси муніції, заховуючи їх перед вищою владою.

Появились поголоски, що ГПУ викрило широко розгалужену військову змову, для якої збирали муніцію.

Виявляється, що змова обняла також УССР, де окрема комісія переводить по військових частинах ревізії, шукаючи муніції, що її сховали змовники. Арештовано чимало старшин, які станують під військовий суд.

Змовою в УССР кермував Харченко, шеф інтендантури одного з полків кінноти. Він предкладав штабові київської військової округи фальшиві викази скількости гострих набоїв, збираючи тим способом муніцію для своєї орґанізації.

УСУНУЛИ ЧЛЕНІВ КИЇВСЬКОГО УРЯДУ.

Центральний виконавчий комітет УССР усунув трьох народніх комісарів: освіти, лісового промислу, суспільних обезпечень та постачання. Крім того, як це ми згадували, арештовано двох віцепремієрів УССР.

Винятковий стан у санджаку Александрети.

Високий комісар санджаку Александрети проголосив на терені санджаку винятковий стан, з огляду на напружену ситуацію.

Французький цивільний губернатор Ґарро мусів передати поліційну владу в санджаку отаманові Колле, командантові куріня мароканських стрільців, що його прислали до Александрети з Антіохії.

Комісія Ліґи Націй наказала від понеділка дальше вписувати на виборчі листи; вписування на листи недавно перервано з огляду на загострені відносини.

Sygn. VI. 1. Pr. 187/38. Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego. Sąd Okręgowy, Wydział VI. karny we Lwowie w składzie: Wiceprezes S. O. Ł. Malicki, Sędziowie S. O. d-r J. Locker i d-r K. Ponurkiewicz w sprawie konfiskaty nr. 106 czasopisma p. t. „Diło" z daty Lwów, dnia 18 maja 1938 r. do Sygn. VI. 1. Pr. 187/38 na posiedzeniu niejawnym w dniu 24 maja 1938 po wysłuchaniu wniosku Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 17 maja 1938 przez Starostwo Grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma p. t. „Diło" nr. 106 z daty Lwów, dnia 18 maja 1938 r., zawierającego: 1) w artykule p. t. „Krowawi podiji w Wilkach Mazowećkych", a) w ustępie od słów „Odnak ce" do słów „ciłoho oreczennia", b) w wyrazach między słowem „Rilnyctwa" a słowem „Jaceyi", c) w ustępie od słów „Ti, szczo brały" do słowa „dilnyczyn", d) w ustępie od słów „Hołownoju pryczynoju" do słowa „Ministerstwa", e) w ustępie od słów „i kopały rowa" — znamiona występku z art. 170 i 158 k. k. zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17/12 1862 (Dz. p. p. nr. 6 ex 1863), t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. Uzasadnienie. Wymieniony ustęp wiadomości przez niezgodne z prawdą przedstawienie przebiegu zajść w powiecie rawskim szerzą wiadomości mogące zaniepokoić ogół publiczny, a nadto rozpowszechniają przed rozprawą główną szczegóły wypadków, będące obecnie przedmiotem dochodzeń, bez zezwolenia władzy, prowadzącej dochodzenia. Według §§ 487, 489, 493 p. k. oraz §§ 36 i 37 ust. pras. jest zatym powyższe postanowienie uzasadnione. — Przewodniczący: Malicki wr. Protokolant: Mędrala wr. Za zgodność: L. Janowicz, kier. sekr.

Sygn. VI. 1. Pr. 198/38. Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego. Sąd Okręgowy, Wydział VI. karny we Lwowie, w składzie: Wiceprezes S. O. Ł. Malicki, Sędziowie S. O. d-r J. Locker i d-r K. Ponurkiewicz w sprawie konfiskaty nr. 109 czasopisma p. t. „Diło" z daty Lwów, dnia 21 maja 1938 r. do Sygn. VI. 1. Pr. 198/38 na posiedzeniu niejawnym w dniu 27 maja 1938 po wysłuchaniu wniosku Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie postanawia: A) uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 20 maja 1938 przez Starostwo Grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma p. t. „Diło" nr. 109 z daty Lwów, dnia 21 maja 1938, zawierającego: 1) w artykule p. t. „Nikoly ne wyreczemosia swojeji hreko-katołyckoji Cerkwy i swojeji ukrajinskoji naciji" w ustępie od słów „Naszu cerkwu" do słów „naszych predkiw"; 2) w artykule p. t. „Piśla prypynennia dijalnosty Towarystwa „Syla", w ustępie od słów „Sudowi procesy" do słów „tomu misci" znamiona występku z art. 170 k. k., zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17/12 1862 (Dz. p. p. nr. 6 ex 1863), t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. B) nie uwzględnić wniosku Prokuratora o uznanie za usprawiedliwioną konfiskatę artykułu p. t. „Wołynśki cerkwy perepowneni" i konfiskatę tego artykułu uchylić. Uzasadnienie. do A) Wymienione artykuły przez świadomie nieprawdziwe przedstawienie położenia ludności ukraińskiej na ziemiach wschodnich, a w szczególności przez tendencyjne naświetlenie postępowania władz administracyjnych w stosunku do tejże ludności rzekomo dążącej do wynarodowienia jej i ukrócenia na polu gospodarczym i kulturalnym szerzą wiadomości mogące zaniepokoić ogół publiczny. Według §§ 487, 489, 493 p. k. oraz §§ 36 i 37 ust. pras. jest zatym powyższe postanowienie uzasadnione. do B) W artykule pod B) wymienionym nie dopatrzył się Sąd znamion żadnego przestępstwa. — Przewodniczący: Malicki wr. Protokolant: Kowalski wr. Za zgodność: L. Janowicz, kier. sekr.

Дві нормалізації.

Львів, 4. червня 1938.

Початок другої половини березня ц. р. заворушив польську громадянську опінію. Було це безпосередньо після того, як в дні 13. березня ц. р. німецькі війська заняли Австрію, яка з тим днем фактично, а невдовзі і формально стала складовою частиною німецької держави. Примірно заразливі і дехто сподівався, що й Польща скористає з нагоди та покінчить війну без війни на польсько-литовському кордоні та одним махом зліквідує майже двацятилітній польсько-литовський спір в радикальний спосіб, можливо на австро-німецький зразок. Проголошено тоді, що на Виленщині відбуваються військові маневри, у звязку з якими до Вильна виїхав маршал, а польський уряд, користаючи з одного граничного інциденту, в якому згинув вояк КОП-у, вислав до Ковна ультимат з катеґоричним домаганням ліквідації „війни без війни" та навязання нормальних міждержавних взаємин. День 19. березня ц. р., день імянин пок. марш. Пілсудського був днем критичним, бо саме тоді литовський уряд вирішував справу польського ультимату. На становище Литви безумовно величезний вплив мало становище СССР, який не хотів війни, та інтервенція західних держав. Литовський сойм по короткій нараді приняв польський ультимат в цілости, що й спричинило моментальне відпруження.

Не дійшло до воєнних кроків. Польські військові частини відкликано знад литовської границі. До кількох днів зявилися у столицях обох держав офіціяльні представники своїх урядів, що й було початком звичайних дипльоматичних і консулярних взаємин між обома сусідніми державами. Вкоротці розпочались переговори для наладнання залізничої, почтової, телеграфічної і телефонічної комунікації, які закінчились успішно підписанням відповідних договорів. У взаєминах між Польщею і Литвою настала справді нормалізація.

Тій нормалізації офіціоз ОЗОН-у „Газета Польска" присвячує довшу передову статтю п.

н. „Перший нормалізаційний етап" (ч. 145. в 28. травня ц. р.). Передовик згаданого офіціозу насвітлює фактичне і психологічне тло польсько-литовських відносин, як і причини, що спонукали польський уряд після анексії Австрії Німеччиною поставити рубом польсько-литовське питання. Уряд — як читаємо у згаданій статті —відкинув усі суґестії на тему вступного обговорення т. зв. спірних питань, вважаючи, що всякі розмови можливі лише в умовинах нормального сусідського співжиття, а не в атмосфері витвореної литовцями „мирної війни". Отже коли прийшов відповідний момент, то Польща накинула Литві своє становище зрештою не нарушуючи литовської державної суверенности. Сприятливі обставини використала Польща тільки у тій цілн, щоб зліквідувати штучний граничний мур, який був дійсно одиноким свого роду феноменом, що його не всилі зрозуміти ніхто з неупереджених чужинців.

У згаданій статті говориться дальше, що хоча Польща без обави на більші міжнародні комплікації для себе могла окупувати литовські території, проте вона не зробила цього, бо бажала лише нормалізації міжнародніх відносин з Литвою, як цього зрештою домагалася вже віддавна. Таке становище Польщі за словами „Газ. Польскої" створило для Польщі великий морально-політичний капітал на Литві, коли литовці побачили, що Польща при всіх виімково сприятливих обставинах не вийшла поза рямці віддавна голошеної підставової нормалізаційної засади, яку литовська сторона стільки літ систематично відкидала.

Нормалізація польсько-литовських відносин є нині довершеним фактом, що його респектують обі сторони.

Була і друга нормалізація — управильнення дуже напружених польсько-українських взаємин у самій Польщі. Польсько-українське питання у своїй цілости не є тільки питанням внутрішньої польської політики, бо засяг того питання і його вага виходить далеко поза границі польської держави. Українська проблема мала в історії, має сьогодні і матиме й у майбутньому для Польщі свій питомий тягар, куди більший, ніж литовське питання. Не чужа ця тема і для деяких польських політичних кол та органів польської громадянської думки, що вміють хоч дещо критично поставитися до сучасної офіціяльної польської політики і ще не зовсім засліплені польським національним шовінізмом супроти українців, співгромадян польської держави.

Цю другу — внутрішню — нормалізацію започаткували українські політичні кола, у противенстві до першої — зовнішньої — нормалізації, яку започаткував сам польський уряд. Дата її майже на три роки вчасніша і має вже за собою трилітню життєву практику.

Висліди цієї трилітньої нормалізаційної практики для української сторони наскрізь неґативні, як це наглядно стверджує декларація Центрального Комітету УНДО з 7. травня ц. р. По правді у життєвій практиці вона не істнує і то — як це виразно підкреслює згадана декларація, не з вини українського контрагента.

Події на польській внутрішній політичній арені, становище місцевої державної адміністрації і польського громадянства та його організацій з Порозумівавчим Секретаріятом у Львові у проводі, надто відомі. Йдуть вони у неґативному для нас напрямі яскравіше, ніж було це колись. Поодинокі факти, хочби в останніх місяців, загально відомі і нема потреби тут їх наводити.

Наше громадянство, що з великим та одностайним вдоволенням приняло одноголосну деклярацію Центрального Комітету УНДО з 7. травня ц. р., не вважаючи на зорганізований посилений польський наступ, не паде духом. Мені довелося в останньому тижні побути на кількох нарадах в краю і з розмов з поодинокими діячами та з промов, що я їх чув на нарадах, не слідно ніякої зневіри. Навпаки, є бадьорість і віра, що при обєднанні наших сил і при дальшій нашій конструктивній роботі зможемо в Польщі добитися дійсної нормалізації, хоч напевне не так скоро.

Нас більше і ми сильніші від литовців, хоч не маємо власного державного апарату, війська, дипльоматії. І коли вдалася нормалізація з литовцями — хоч і в іншій площині — то прийде час і прийде конечність, що вона мусить бути переведена і у польсько-українських взаєминах.

Д-р Степан Баран.

Нема людей...

ПЕРЕД ВАЖНИМИ ВИБОРАМИ В УССР.

Не купається вже в жаркому синьому небі золотий архангел на вежі ратуша, загадкова пятикутна зірка своїм кровожадним червоним сяйвом тяжить над старим Києвом. Ліниво куряться високі димарі численних заводів і фабрик Сталіного на Донбасі. Відбиваються у бистрих водах Смотрича стародавні вали й башти камянецькі. Самотно почуває себе памятник Шевченка на простороому харківському майдані Дзержинського на тлі хмародерів. Поволі зникуються величні одеські сходи аж до каламутних портових хвиль Козацького Моря. Біліють серед зелених садів будівлі старовинних чернігівських позачинених церков. Повною парою працюють миколаївські корабельні. Широка шоса поміж сосновими та дубовими лісами, поміж нивами, луками та багнами біжить від Києва до Житомира, що розташувався на мальовничих берегах Тетерева. Ніби так мало змінилася мила затишна Полтава, що не встигла ще перетворитись на обласний центр. І таксамо, як і раніш, вся у садах Вінниця. І протяжливо лунають пароплавні гудки біля берегів великого Дніпропетрівського.

Дві найважливіші політичні події мусять відбутися в недалекому майбутньому у цих 11 обласних центрах Совітської України, що знайдуть своє закінчення у її столиці, у велетенських будинках: в будинку центрального комітету комуністичної партії на розі вулиці Короленка й Оринииського завулку та в будинку уряду У. С. С. Р., збудованому на місці зруйнованого Михайлівського золотобанного. По цих центрах відбудуться на днях „демократичні" вибори обласних партійних комітетів і напівдемократичні (бо відкритим голосуванням — так воно все таки певніше!) вибори секретарів цих обласних партійних комітетів, цих одноособових керманичів політичного і господарського життя областей, цих справжніх червоних ґубернаторів червоних ґуберній.

А зараз по тих виборах на початку червня відбудеться в Києві XIV. зїзд комуністичної партії України, на якому виберуть центральний комітет партії та його секретарів, цю найвищу фактичну владу на Україні.

А 26. червня по всій Совітській Україні відбудуться вибори до Верховної Ради УССР, цієї найвищої теоретичної влади.

А 26. липня в Києві відбудуться збори цієї Ради, на яких виберуть її президію, на яких утворять раду народніх комісарів УССР. І все це не якнебудь, а на найдемократичніших у цілому світі підставах.

Як бачимо, найзнаменніші в тамошньому житті події, найважливіші вибори...

Чомуж так мляво іде підготова до них по цілій Совітській Україні? Чому? Там-же не можна виявляти свій політичний індеферентизм.

Відповідь на це досить незвичайна:

Нема людей!.

Так, так, на 32-міліоновій Совітській Україні, у 21. році після жовтневої революції, нема людей!.

Тобто люди, зрозуміло, є, та нема певних, надійних людей, нема на кого Москві покластися, нема кого визначити, ну — і тягнеться тому підготова до виборів, як мокре горить...

Справді, візьмім наприклад секретарів обкомів. Усіх їх обрали рік тому, а властиво тільки 9-4 місяців тому, бо тоді утворено нові області: Полтавську, Житомирську, Камянецьку та Миколаївську. Вибирають їх, як це було і досі, на пленумах обкомів, вибирають у такий спосіб, що представник секретаріяту ЦК пропонує чиюсь кандидатуру (цілком зрозуміло — підшукану та добре профільтровану) і — як завжди в цих випадках: — „Хто за?" — „Усі!" — „Хто проти?" — „Ніхто!" — „Хто стримався?" — „Ніхто!" — Одноголосно!

Вибирали секретарів обкомів на каденцію поміж зборами пленумів, тобто не менше як на рік, при чім, зрозуміло, бували випадки (ой, як давно вже минули ці золоті дні Аранжуеца!), коли секретарі партійних обласних комітетів залишалися на цих посадах по декілька років. А тепер!? Та ось перегляньмо области по черзі.

Київська область. Рік тому вибрали на секретаря київського обкому дебелого гладкого росіянина Кудрявцева, та за три місяці той самий Кудрявцев почав фіґурувати у пресі з епітетом „ворога народу". Довелось вибрати на його місце високого худорлявого Євтушенка українця, але спеціяльно „відрядженого" з Москви на партійну роботу в Україні. Характеристика досить знаменна. Але в квітні цього року Євтушенка „зняли" з приводу його зносин з українськими націоналістичними колами. Не знайшовши відповідної людини, щоб обсадити цю посаду, її обовязки став виконувати сам І. секретар ЦК КП(б)У Хрущов.

У Донецькій області, цій „кочегарці Совітського Союзу", секретарі обкому мають особливе значіння. Отже рік тому секретарем донецького обкому був Саркісов, вірменин, один з найдовіреннііших партійних діячів у Совітській Україні, „відряджений" туди з Москви. І за якихсь два місяці той Саркісов уже „тонко замаскований підлий шпигун". На його місце призначили перекинутого безпосередньо з такого теж видатного робітничого центру, як Горкий (колишній Нижній Новгород), випробованого партійця Едварда Прамнека; поляка з походження. І в...е нема і Прамнека! „Зняли" його з посади тишком-нишком і на його місце призначили надісланого з Москви росіянина Щербакова.

Рік тому секретарем чернігівського обкому був жид Маркітан, що вже декілька разів сидів на цій посаді... і в липні року 1937 це вже „ворог народу", й на секретаря обкому вибрали росіянина Михайлова, і за 4 місяці „зняли" Михайлова, посадивши на його місце росіянина Федорова, надісланого з Москви.

У Вінниці довгенький час був секретарем обкому жид Чернявський, годинникар перед революцією, але цілком певний партієць. І влітку року 1937 „поховзнувся" Чернявський. Призначили на його місце українця Співака.

Рік тому на секретаря харківського обкому призначили білорусина Гікала, але за 4 місяці на його місце довелося надіслати з Москви росіянина Осипова.

Рік тому секретарем дніпропетрівського обкому був жид Марголін, що був передтим партійним секретарем у Москві. В липні він „[illegible]тався". На його місце призначили зі Смоленська Коротченка, українця. В лютому цього року Коротченка призначили на голову ради народніх комісарів УССР, а до Дніпропетровського призначили на секретаря обкому аж заступника голови ради народніх комісарів РСФСР Задіонченка.

Влітку року 1937 довелося „зняти" з посади дуже довірену людину Москви жида Вегера. На його місце призначили „старого большевика" росіянина Кондакова, та в лютому вже змінили теж на росіянина Телешова.

В Миколаївській області в січні росіянина Волкова довелось замінити на росіянина [illegible]гіна. **В Житомирській** росіянина Максимова — на українця Дідченка.

І тільки в **Камянецькій** та **Полтавській** області ніби й досі сидять секретарі обкомів, українці Олексенко та Топчій.

Дня 3. червня минулого року вибрали секретарів ЦК КП(б)У — цю фактичну владу окупованої України, тобто вже цілком таких певних людей, як поляка Станіслава Косіора і жида Менделя Хатаєвича. Хатаєвича „зняли" в липні, а Косіора забрали з України в січні року 1938.

Про якуж підготову тут може йти мова, коли мабуть досі і в Москві не зясовано добре когож призначити на секретарів обкомів у цю проклятy Україну?!

І зовсім не краще стоїть справа з підготовою до виборів до Верховної Ради УССР, до висування кандидатів до неї.

Не можна сказати, щоб ці висування не відбувалися назовні гучно, урочисто. Справді якийсь старий дід-колгоспник, чи молода студентка, чи молодий курсант військовий, може й цілком природне хвилюючись, часто викрикують про щастя жити за часів Сталіна. Але дивна річ: після згадки цього імени завжди помітна малесенька, на якісь дві секунди перерва, мовчанка і потім уже збори плещуть, кричать: „Ура Сталінові"... і так кожного разу при згадуванні імени Сталіна. Колиж згадується востаннє, то до криків та оплесків приєднуються звуки орхестри, що грає „інтернаціонал"... Інструкція, як бачимо, досить трафаретна.

Та і щож з цього? Ну — нехай висувають Сталіна на кандидата в депутати всюди, алеж він може бути вибраний тільки в одній виборчій окрузі. А требаж крім нього вибрати ще 303 депутатів. Звідки оцих узяти, звідки взяти таких, що не підведуть, не оскандалять, не скомпромітують?!

Здавалосяб, щож простіше, як взяти вибраних 12. грудня 1937 від України депутатів до Верховної Ради СССР та й висувати їх. Так куди там?!

Які наприклад чудесні депутати булиб Косіор, або нарком шляхів Бакулін, або Ізраїль Леплевський, нарком внусправ УССР, чи напр. флягман Вікторов, заступник наркома важкого промислу Бутенко, всі ці торішні секретарі українських обкомів?! А де вони тепер? Добре ще, як сидять десь у вязниці, чи працюють у якомусь концентраційному таборі, а то і гірше того... А тут ще почнуть допитувати, а чому саме його вибрали? Може якісь звязки з ним мали? Може писали до нього, як до свого депутата?... Хай йому біс...

Чи не зрозуміла після всього цього млявість підготови до цих усіх виборів?

А протеж ці вибори мають величезне значіння для Москви. Це, так би мовити: справді остатня ставка. Бо якщо і після цих виборів ніщо не зміниться, то чи не повстане вже цілком певна думка: Коли й тепер ніби шкодять всюди вороги, то або все це вигадка Москви, або справді вороги міцніші від московського уряду.

І така думка може повстати навіть і серед маси червоної армії. А коли вже й на масу червоної армії не можна буде покластися, то щож тоді буде?!

Гл. Л.

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" Ч. 8.

ІВАН СТАРОЗУБ.

ПОХОРОН.

I.

Лише верхні шибки були над землею. Що хвилини виринали й щезали в них людські ноги. І які вони були ріжноманітні і промовисті! Великі, малі, ножища й ніженьки, медвежі, курячі, слонові й сернячі. Як столові ноги, як серпи та патики...

Бідюк по ногах означував не лише вік, пол і соціяльний стан прохожих, але теж і їх характер, інтелігенцію, естетичний смак.

У тих прохожих, що йшли другобіч вулиці, та в тих щасниць, що їхали автами чи візниками, з вікна сутерини можна було доглянути й верхню частину тіла, а над головами — ще стіни, вікна і вивіски по той бік вулиці.

В одних лише мешканців міста Бідюк не міг бачити ні ніг, ні голови — це в тих, що відбували подорож на цвинтар. А було цих подорожніх щодня немало. Траплялося, що мандрували вони туди без перерви з ранку до вечора. Бо — ця вулиця вела прямісінько на той світ, і ніхто з тих, що туди відправлялися, не міг обминути Бідюкових вікон.

Надивившись на сотні ріжних похоронів, багатських і жебрацьких, Бідюк непомітно для самого себе виробив у собі переконання, що весь зміст життя, все щастя людини в тому, щоб мати такий роскішний похорон, якого його учасники не забулиб до смерти.

Щоб мати справжню „вічну память"!

І всі Бідюкові думки, вся воля та енергія були спрямовані до того, щоб стати багатим і славним, мати тисячі приятелів і знайомих та щоб усі вони йшли за його дорогою (срібною!) труною, а прохожі щоб шепталися:

— Це Бідюка хоронять! Знаєте? Того відомого, багатого. Бачите? Десятки вінків, тисячі людей! А скількох священників!

Якби він міг мати такий похорон, готовий би вмерти хоч зараз.

На жаль, це щастя покищо було неможливе: він був іще бідним, нікому незнаним. Але-ж у ньому стільки молодих сил, енергії, запалу! Тільки напружити їх...

Жив у вогкій, темній сутерині, що винаймав у бідної вдови прачки, і напружував усі свої духові та фізичні сили, щоб заробити собі на багатий і гарний похорон. Навіть завів собі щадничу скарбонку з написом: „На похорон! Відчинити зараз по смерти і всі гроші вжити на похорон „перша кляса".

Найвищою-ж його мрією було: щоб перед його труною йшла першоклясна орхестра та щоб грала таких зворушливих жалібних маршів, які змусилиб усіх учасників похорону нестримно плакати. Правда, з тою орхестрою мав він трохи клопоту: ще не вивідав, чи є така похоронна орхестра для цивілів.

II.

Почулися сумні, повні сліз, лементу й розпачу звуки жалібного маршу.

— Мабуть якогось високого військового хоронять, — мигнуло в Бідюковій голові.

Підвівся з поломаного тапчана й хиткими кроками посунув до вікна. В голові з гарячки так кружилося, а ноги так підкошувалися, що мусів хапатися стола, стільців і стіни.

Звуки маршу плакали і лементували щораз ближче. Ось зза футрини вікна виринув мужчина в чорному, з хрестом. Ось вінки, вінки, вінки. З самої зелени, з живих квітів, металеві. Десять, пятнадцять, двадцять і ще, ще...

Ось хоругви, орхестра, хор і нарешті духовенство в новеньких ризах. Не пожаліли! Мабуть багатий небіжчик.

А ось і роскішний караван. У ньому труна. Небіжчик їде по царськи. Караван трохи нагадує старі цісарські коляси. На зміну орхестри співає хор.

Труна металева, багата

— Яке щастя, — мигтить у голові Бідюка, — вмерти багачем! І що може бути ліпшого, як спочивати в такій металевій труні: кисень туди не доходить, тіло не псується, вода не просочується, черваки не влізуть, — от і лежи собі цілісінький хоч сотні, тисячі років! А як станеться, що могилу розкопають і труну відчинять то довідаються, що це... Довідаються? З чого? Таж наші люди ніяких документів у трунах не залишають. Нерозумно. Я зроблю інакше: накажу в заповіті покласти до труни срібну чи золоту табличку з моїм іменем, прізвищем і всякими іншими даними...

III.

— Але як жахливо болить голова! в усьому тілі — неміч, в очах скаче, думки плутаються...

Бідюк вертається на тапчан. Лежить із заплющеними очима й думає.

Якою ясною надією він жив, коли був іще в гімназії! Хоч був сиротою, хоч голодував, ходив обдертий, але був переконаний, що стане славною, багатою людиною. Доживе до глибокої старости. А коли вмре, влаштують йому такий самий роскішний похорон, тисячі людей підуть за його багатою металевою труною. Потім нові тисячі будуть читати на його мармуровому памятнику: „Микола Бідюк"...

— Ага! Це цей відомий Бідюк!...

Але з гімназії мусів виступити. І чим він після цього не був. Носив цеглу на будові дому, копав рови, коли проводили в місті каналізацію, служив нічним сторожем у паровому млині. Врешті попав на радіотехніка: закладав антени, наладовував акумулятори, поправляв радіоапарати. Був уже на добрій дорозі. На нещасти фірма збанкротувала і не заплатила. Бідюк знову голодував. Аж перед тижнем знайшов працю в міського інжиніра — носив тичку та мірку, коли той мірив вулиці чи площі. Заробляв уже, їв уже щодня, мав надію заплатити прачці довг за кімнатку та почати щадити на похорон.

І ось — недуга.

— О, як страшно болить голова, все тіло!

Згадав, що має десь термометр. Підвівся з тапчана. Поставив валізку на стіл. Вихинув із неї все своє майно, виняв і скарбонку „на похорон". І термометр таки знайшов. Не сила була укладати назад речі, то так і залишив їх на столі. Ліг, заклав термометр під паху й заплющив від болю очі.

Коли за кілька хвилин глянув на термометр, із жахом підвівся.

Політичні фантасмаґорії наших москвофілів

та актуальна дійсність.

В одній статті на тему можливости співпраці українського табору з т. зв. старорусинами ми кинули мимоходом заввагу, що вони повинні вкінці в миродайний спосіб, ясно і виразно означити своє становище супроти большевизму. Докинемо тут, що зробити це лежить в їх власному інтересі. Розуміємо, що в нашій сучасній дійсності також в справах актуальної політики першорядне значіння має дійсне, особливо емоціональне відношення до большевизму, що є формою агресивности московського імперіялізму, який дезорганізує пляново всі суспільства не тільки платною пропагандою, але також оманними ідеями.

На цю нашу коротку заввагу москвофільський пресовий офіціоз відповідає в предовгій і баламутній статті, що: ...„справа большевизму для нас неактуальна (? — ред.) і розмови на ту тему не можуть мати ніякого значіння у справі порозуміння між нами та українофілами. Наша позиція в цій справі давно відома"... При цьому згадує Кирила Вальницького, котрого нібито „русская общественность" елімінувала зі свого середовища.

Щодо цієї „елімінації" зробимо заввагу, що вона прийшла не за большевизм, а за те, що Вальницький відрікся догми про „триедину націю", а друге, що „общественность" „елімінувала" його властиво вже давно передтим не за зміну орієнтації, тільки тому, що це була людина метка, котра знала багато закулісових тайн та демаскувала безоглядно „староруських" діячів, особливо на сторінках часопису „Жизнь".

Та щодо становища москвофільських визначних лідерів до большевизму, то спробуємо цю проблему насвітлити ревеляціями д-ра Дмитра Вергуна в тій самій статті „Русского Голосу" (ч. 34 з 1935 р.), про котру ми вже обширно згадували в ч. 110. „Діла". В цій статті находимо ось які несподіванки (цитуємо в українському перекладі):

...„Минули чотири роки (від часу останньої зустрічі Вергуна з Глушкевичем, коли Вергун разом з російськими окупаційними військами приїхав у Галичину. Пр. Ред.), — і нова зустріч у Москві, весною 1918 р. Глушкевич, якого потайки післав денікінський уряд у Москву, член „Союза Возрожденія", учасник конспіративних зборів у домівці московських земців, я приват-доцент московського університету, вибраний професор іркутського університету і передовик ґазети „Великая Россія", котру, дуже несправедливо, називали патріяршим органом. У Москві зібрався тоді невеликий гурток галичан, бувших курсантів педагогічних курсів М. А. Лохвицької-Скалон. Тут були і педагоги й студенти і слухачі сільсько-господарської Петровсько-Разумовської Академії. Між ними відзначалися ученики проф. М. Н. Покровського, і ті, що підтримували звязки з відомим українським діячем Н. А. Скрипником, опісля наркомосом України, що покінчив з собою не так давно. Тоді він був права рука Сталіна, котрий завідував комісаріятом національностей. За його почином Р.С.Ф.С.Р., після смерти Леніна, була замінена в СССР. — В голові Глушкевича родилася тоді думка створити окремий „червонорусскій національний революційний комитет" для протидіяння українським затіям („замашкам"). Його думка була така: галичани, буковинці, холмщаки, поліщуки і навіть західні волиняки творять історично окрему червоноруську народність, а не українську. Це паральеля до білорусів. Землі, що входили в склад князівства Данила Романовича, настільки ріжняться своєю мовою і етнографічними даними від українських земель, що вони можуть творити ядро окремої політичної організації („образованія"), яка, маючи право на самоозначення, не бажає входити в склад Української Республики, а повинні створити окремий червоноруський край з автономним ладом. Статут цього революційного червоноруського комітету був Глушкевичем швидко складений"... ...„Глушкевич склав свій статут під девізом: „інсепарабілес—інсуперабілес". ...„На студента Ш. наклали обовязок предложити проект через Скрипника до комісаріяту національностей. Ш. мав держати мене в курсі своєї роботи. Однак минуло кілька днів, та Ш. не появився. Щойно раннім ранком 5-го липня, в день знаменитого „савінковського повстання", після вбивства ґрафа Мірбаха, Ш. з'явився з вісткою, що нічого з задуманої акції не вийшло. Скрипник, перечитавши статут попав в найбільшу злість („большую ярость"), назвав його „зрадою галичан" і передав цілу справу до вирішення („на усмотреніе") всесильного Сталіна. В ті дні я мусів ховатися в сербському посольстві"... Глушкевич, заздалегідь остережений, втік до Ростова н/Д.

„Бюлетин П.-У.", що своєчасно передав ці речі, подає таку оцінку тих фактів: ...„Переповіджені на звичайну мову ті ревеляції мають таке значіння: 1) У 1918 р., коли „білогвардійці", себто табор російських націоналістів та усіх протисовітських елементів б. Росії проводив боротьбу „не на життя а на смерть" з большевиками, та коли про якийнебудь компроміс між тими двома світами не могло ще бути навіть мови, „староруські" лідери, котрі завжди ще висіли при російських націоналістах, а то і чорносотенцях, члени „Союза Возрожденія", що поклав собі як мету безоглядну боротьбу з большевиками і реставрацію царської Росії, навязують переговори з большевиками, звірившися вже тоді в перемогу тих течій і сил, з котрими звязалися, та з котрими дальше не зривали взаємин. Ті лідери виказали скоро свою казкову стійкість переконань, заявляючи готовість перекинутися як стій з платформи російського націоналізму, здвигненого на національно-релігійних принципах — на платформу безбожницько - інтернаціонального большевизму

— Що? 42? Небувала річ! Це значить — смерть. Значить — зараз вмру. А в скарбонці ні більше золотого! Отакий-то пишний похорон матиму!..

Раптом чує козлячий голос:

— Свя-а-тиий Бо-о-же!..

Знову когось хоронять.

Підводиться з ліжка й ледве чимчикає до вікна (він мусів глянути на кожний похорон, так уже звик до них). Ось якийсь обдертюх несе хрест. Священник у старенькій ризі — для бідака шкода ліпшої. Дяк нехотячи, байдуже тягне „трисвяте", роздивляється обабіч вулиці й щось киває знайомим. На магістратському возі (Бідюк добре його знає!) незугарна, непомальована соснова труна. А за нею — якийсь чи не пяний чоловяга, мабуть, сторож.

Спечені Бідюкові уста викривлюються злобною усмішкою:

— Похорон на кошт міста!.. Отак, значить, і мене!.. Прачка побіжить до господаря, господар до магістрату. З годину посварються й врешті подарують мені таку саму коробку... щоб вода могла вільно просочитися... щоб черви могли без перешкоди попоїсти собі... брр! „Вічна память"!..

У грудях щось його стиснуло, з очей виступили їдкі сльози. Не життя йому жаль. Жаль того, що ось так непомітно, як якийсь пес чи кіт, зійде з землі, що на його похорон ніхто не зверне найменшої уваги і за день, за два ніхто й не згадає за нього. І буде не вічна, а ніяка память!..

В голові щораз болючіше стукає:

— 42! 42! Кінець!.. На кошт міста... І пес не побіжить за труною... Як банька на воді...

IV.

Стук у двері

Заглядає прачка.

— Я післала по лікаря для вас. Бо як умрете, то буду мати ще більше клопоту. І комірне пропаде. Заплатите лікареві?

— Ні, не маю.

— То хіба я маю платити за вас? А потім ще й похорон справляй.

— Хай на кошт магістрату... Як онтого бідака...

— Легко вам казати! А я мушу бігати, час марнувати!

Тріснула дверима.

Знову стук, різкий, брутальний.

— Го-го-го, Миколо! — вбіг Гомонівський, бувший шкільний товариш Бідюка. — Знайти тебе нелегко! Що це за катакомба? Та й виглядаєш як мощі!

— Вмираю.

Порснув від сміху.

— Хіба отак посміхаючись вмирають? Може ще дати тобі гітару?

— Глянь на термометр.

Гомонівський глянув, зрушив плечима й споважнів.

— Ти завжди був дурний! Коли була біда — то жив, а коли сьогодні всміхнулося тобі щастя — то вмираєш. Дарма значить цілий місяць шукав тебе. А ти міг би бути багатим, славним, щасливо дожити віку і (посміхнувся) мати буржуйський похорон, з помпою.

— Скоріше на магістратський кошт...

— Гарячкуєш, бачу!

Знову відчинилися двері і ввійшов лікар.

— Що з вами?

Бідюк показав термометр. У лікаря здивовано розширилися очі і брови насупились. Виняв свій термометр і подав Бідюкові, а сам почав досліджувати його пульс.

Гомонівський в той час розглядав маєток Бідюка, зложений на столі. Помітив скарбонку, прочитав напис і мало не порснув від сміху. Трохи подумав, посміхнувся й потер руки: мовляв, буде діло. Він любив Бідюка. Разом училися в гімназії, разом і покинули II. Гомонівський мандрував кудись, оженився, став купцем і недавно переїхав сюди та купив собі крамницю...

— Викиньте свій термометр! — засміявся лікар. — У вас всього 39. Звичайна грипа. Три дні в ліжку. Дам вам лік.

— Але, пане докторе, я не маю грошей, — простогнав Бідюк.

— На магістратський кошт! — вигукнув Гомонівський. — А через те, що всі наші ... живуть лише позичками, то я йому позич... всунув лікареві в руку гонорар.

Бідюк враз наполовину воскрес, навіть почав нетерпеливитись.

— То кажи, друже, яке там дурне щастя всміхнулося мені?

— Пощо тобі знати? Таж ти вмираєш?

— Ну, кажи, кажи!

Гомонівський підійшов до тапчана, ... у позі натхненого пророка й гукнув:

— Слухай! Я — купець. Маю сусіда, ... з єдиною, гарною, як зірка, донею. Йому потрібний помічник, а вірніше — зять. Розумієш? Ось я хочу віддати йому тебе. Посидиш ... лявки біля Вірочки, покажеш себе добрим ... цем і ожениш тебе. А тоді — багате життя, і по смерти — розкішний похорон! Ха-ха-ха! То ... згоджуєшся?

Бідюк несподівано дістав яскравих рум'янців. В очах блиснула скрита радість. Посміхнувся.

— Я тобі дуже вдячний.

— Щоб не бути вдячним! Жіночка, ... ти старого — крамниця, грошенята, слава, ... наприкінці — багатий похорон!.. Кожний ... би вдячний!

*

Минуло пів року.

В домі купця Перчика відбувалося ... сілля його єдиної доні Вірочки, що ... заміж за Бідюка. Щасливий Перчик ... гостей щедро.

В Бідюка, який ніколи не пив, у голові ... курилося.

І коли якийсь купець виголосив тост ... його, як нового, здібного члена купецтва ... ну та побажав йому багатства й слави, ... несподівано вигукнув:

— І похорону перша клясь!

Тесть збентежився, молода ... лася, гості були здивовані.

Один лише Гомонівський весело ... клепнув його по плечі й вигукнув:

— Похорон буде перша кляса! Забезпечено, Миколо, забезпечено!

му. 2) Вони попадають на задум не то нереальний, а таки просто божевільний, — створити окрему галицько-волинську державу, котра звійшлаб як розмірно самостійна організаційна одиниця в склад Союзу Совітських Республік, що був зрадою таки супроти їхньої власної ідеольогії про „єдину неділиму". 3) У своїй наївности і цинізмі вони звертаються з таким пляном до... Скрипника.

Оті „староруські" діячі, розчаровані на цілій лінії в своїх надіях і позбавлені вкінці, після провалу Денікіна, всякої підтримки в Росії, вернулись частинно в Галичину, де доля перезначила їм відіграти ще раз жалку політичну ролю.

До цього треба додати ще такі завваги: Стійкість голошеної нашими „старорусинами" „обєдинительної" ідеї дуже тверда тільки в теорії, зате дуже еластична у практиці. Тут вона зовсім не є для них перепоною, щоби пропонувати свою співпрацю большевикам в тому самому часі, коли такі світочі партії як б. посол Бачинський та інші виступають як старшини в білогвардейській армії Денікіна та організують з дуже мізерним вислідом „Карпаторусскій легіон", — та щоби, зміркувавши, що большевики не дадуть себе надути, прибрати після поворону у Галичину маску „почцівих старорусинув", та з „революційних червонорусоф" перекинутися в „малопольскіх русінув"... під проводом тих самих старшин із армії Денікіна!

Дальше треба ствердити, що ціла така концепція автономії „Червонорусско-Волинської" републіки в Союзі Совітських Републік могла зародитися лише з фанатичної ненависти москвофілів до всього, що українське, бо створення ще одної „Червоноруської Републіки" під протекторатом Совітів не приспішило би хіба обєднання всіх „русских" племен в один національний організм.

Вкінці ціла ота імпреза „старорусинів" з офертою своїх послуг на адресу большевиків доказує краще всього, що наші москвофіли самі своїми силами не годні животіти, та що вони можуть найти рацію свого істнування лиш як знаряддя імперіялістичної політики російської імперії без огляду на її внутрішньо державний лад.

Тому — без ніякої образи, а спіраючися на історичних фактах, годі приняти, що відношення старорусинів до большевизму вирішене вже поза всякими сумнівами, та ще менше, що ідеольогічні засновки їхньої політичної доктрини зобовязують їх в їхній практичній роботі. Ось чому необхідно, щоби „москвофіли" означили ясно і виразно своє становище до большевизму в сучасний мент, коли в цілому світі йде поділ діючих сил між ціпко сконцентровані табори.

Та коли ми вже при тих речах, то для доповнення наших двох статтів про політичні фантасмагорії старорусинів і сіру дійсність пригадаємо тут ще один документ. Це „Львовское Военное Слово, Издав. Штабомъ Главнокомандующаго Арміями Юго-Западного Фронта" ч. 140 з 1. IV. 1915 р. — Голос дуже міродайний, офіціоз переможної тоді російської армії. Є там мова про тих найревніших „староруських" діячів, що не були в Австрії арештовані, тільки завчасу втікли до Росії. Цитуємо дотичні уступи в українському перекладі: „...Мусимо знову завважити, що наша ґазета служить російській справі та з її опіки користають усі ті, що віддані російським інтересам. Одночасно вона ніколи не буде підтримувати того невеличкого крикливого гуртка **„рутенської оліґархії"**, в якої пяній владою уяві **витворилося мабуть переконання, що російська армія заняла Галичину на те, щоби дати їм спроможність звести старі рахунки з політичними противниками** (підч. ред. — Якось зовсім інакше виглядає тут ця великодушність москвофілів супроти українців, ніж у п. „Климова" в „Русскому Голосі"!) — Ми не кати, і перед нашою совістю рівні всі ті громадяни, що льояльні супроти окупаційної армії і російської влади. Горе лише прислужникам кривди, байдуже в яку примильно форму вона не вилилася би..."

„...Ми чужі дипльоматичним хитрощам або підступам солодкої моральности, та для нас зовсім ясно, що наша опора в Галичині лежить у справедливих, але і твердих відносинах до народньої маси (нема такого сентименталізму як у п. „Климова"! — ред.), **а не у вигуках того невеликого гуртка „ДЕЗЕРТИРІВ СВОГО НАРОДУ", котрий хоче бачити в нашій хоробрій Армії тільки знаряддя своїх політичних жадоб** (підч. ред.)..."

„...Сміємо порадити тим лінивим крикунам, щоби вживали своїх сил на ведення кампанії прохарчування в Галичині, а не на звеличання своїх персон в ранзі політичних діячів (підч. ред.)..."

Хіба що більше ганебного і болючого бичування як наші москвофіли від своїх „освободителів" ніхто у світі не пережив!

Місія Симона Петлюри.

I.

Жалібна Академія в дні смутку по Петлюрі... Співи складені на його честь. Співи журливі, сумні та потім надхнені, бадьорі, запалюючі. І образ Петлюри повстав передомною як живий...

Хтось із новітніх його прихильників висловив сирове побажання, щоб чим скорше вимерли ті, що знали його: тоді вони, — наступники наші, — створилиб той образ вожда, який їм потрібний. Але — покищо — ми ще живемо, його найближчі та близькі співробітники і за свій обовязок вважаємо передати майбутнім поколінням справжній образ Петлюри, не втискаючи його в рамці сучасних відносин та не пристосовуючи його до смаку сучасного молодого покоління. Образ Петлюри від того тільки виграє і стане у всій своїй дійсній величі.

„Люди вмирають, ідеї вічні". Цю формулу, правдиву по суті, але разом з тим небезпечну, а навіть іноді й помилкову, нераз повторювали тоді, коли помер Петлюра: правді в очі поглянути страшно і в розпуці слабші люди шукають потіхи. Мужніші вже були слова Ної Жорданія, президента Грузинської Республики, сказані над могилою забитого міністра Рамішвілія: „Він помер і місце його лишається **порожнім**".— Формально Рамішвілія очевидно заступили другою людиною, але його індивідуальної волі й енергії ніхто заступити не міг. Тим більше, це торкається вожда нації, яким був Петлюра. І він найшов заступника і наслідника і до того дуже розумну людину та індивідуальність вищого типу; деякі річеві справи під впливом зворушення, що його викликала смерть Петлюри серед політичної еміграції, пішли вперед навіть може ліпше, але Петлюри нема серед нас: цього **ніхто** і ніщо заступити не може.

Ідеї вічні... Але ідея тісно вяжеться з людською постаттю та з її ділами. Фаталізм в історії такий розповсюджений завдяки прямому і посередньому впливові марксизму, це річ надзвичайно небезпечна, особливо в часі боротьби. Ідея, хоч як природна і правдива, тільки тоді життєздатна, коли знаходить відповідних носіїв. Інакше ця „вічна ідея" може надовго, часом назавжди занепасти, викривитись та перейти до архіву.

Петлюру намагаються тепер порівнювати, немов роблячи цим честь його памяти, до сучасних державних діячів, національних вождів. Справді, всі вожди мають деякі спільні риси: волю, хоробрість, твердість духа, розум і безоглядну чесність, риси, як імпонують масам. Але з цим починається те, що кожного з вождів ріжнить від другого. Ці ріжниці випливають і з чисто індивідуальних моментів, (нпр. середовище родинного дому, виховання, вдача і т. п.) і з моментів національних і з огляду на устрій країни, в якій вони звявилися. Найкращим прикладом того, що можуть ріжнитися вони між собою, є постаті Клеманса і Мусолінія.

Тим більш неподібний вожд до вожда, коли ріжні самі обставини, серед яких їм доводиться виявляти себе. Сучасні диктатори не творили своїх держав, вони тільки (і то ріжними шляхами) змінили устрій своїх держав та надали нове темпо життю своїх народів.

Петлюра виявляв себе серед руїн великої соціяльної і національної революції, серед хаосу, про який сучасні покоління, що не нюхали пороху справжньої революції, поняття не мають. І колиб уже хотіти переводити історичні паралелі, то Петлюру можна би порівнювати з ролею Вашинґтона або Ґарібальдія, так, як це дійсно робили деякі чужинецькі публіцисти, що цікавились українською тематикою. Очевидно, що й ота аналогія тільки поверховна і нікого вона не вивищує, ані не поменшує: бо одна чільна людина до другої неподібна.

Ототожнювати Петлюру з сучасністю, яка має і позитивні і неґативні риси та яка ще непересіяна, неперевітрена часом, цим великим суддею людських діл, — може бути вивищенням Симона Петлюри, але може бути і образою для нього. Нам, старшим громадянам, незрозуміла адорація деким із нашої молоді — чужинецьких державних мужів, хочби яких великих і знатних. Петлюра нам ближчий, тепліший, зрозуміліший, бо в його постаті стільки питоменних рис нашого великого народу, що ще не сказав світові свого останнього слова!..

•

У 1917 році, серед війни і революції відроджувалась українська державність. Обставини були жахливі. Проголошуючи III-ім Універсалом Українську Народню Республику, ми не мали ні фінансів, ні справжньої організованої армії, а тільки міліони втомлених війною вояків, які вправді кричали „слава" Україні і її Центральній Раді, але одночасно уважно прислухувалися до гасел та обіцянок большевиків.

Ми, ті, що були разом з Симоном Петлюрою в першому кабінеті, розуміли знаменито, що серед цього хаосу соціяльної революції, маючи до того на своїй терені многоміліонову російську армію („юго-западний" та румунський фронт), не зможемо втриматися; проте ми трималися і працювали з вірою в конечність нашого діла, бо знали, що **творимо великий прецеденс української державности.** Чим краще вона виглядатиме, чим довше триватиме, тим глибше ввійде у свідомість мас: стане зіркою, що освітлюватиме їм майбутній шлях.

Чудом трималися ми до січня 1918 року. Ая те, що мусило статись, сталося: маси, що були, здавалося, радикальніші від самих провідників, не пішли за українським урядом в часі першої навали червоної Москви. Молодь вstелила трупами поле під Крутами. Петлюра зійшов з свого міністерського крісла та в сірому вояцькому плащі пішов на фронт. Щоб у бою перемогти і

У це він, як реально думаюча людина, не міг вірити і не вірив. Він пішов, щоб творити капітал тої моральної цінности, якою є жертва, кров за ідею. Саме той підхід С. Петлюри в його поглядах і практичному ділі — робив його, провідного діяча і міністра, героєм в очах і широких мас, і навіть найближчого оточення.

Доля, здавалося, усміхнулася Україні: за допомогою чужинців московську навалу вдалося відбити, українська державність не була знищена. Але скоро прийшов час гетьманщини. Свої не повірили новій владі. До уряду ввійшли здебільша чужі або національно бліді люди. Формально державність закріплювалась і поступала вперед, організовувались міністерства, судові установи, школи, Академія, ґенеральний штаб. Частинно робили це свої люди, що лишилися і при новій владі по установах, частинно ворожі українській ідеї, особи, які всетаки були примушені працювати для нашої держави, сподіваючись потім використати її для своїх цілей. Формально справи в центрі і на око не стояли так зле, але фактично, особливо по селах ішло до щораз гіршого: грабункова господарка німців ішла в парі з хвилею жорстоких карно-військових репресій та бешкетами московських поміщиків, які нічого не навчились і нічого не зрозуміли.

Нарід відчував особливо соціяльний гнет і ототожнюючи те, що ділось по селах, з ідеєю української державности, став скептично ставитись до неї. Державність розвивалась, але була відірвана від народу, бездушна. Загрожувала величезна небезпека українській ідеї. Необхідно було або мирним шляхом повернути хід подій, договоритись з владою, або змести її. Не договорились. На ніякі сутні компроміси Скоропадський не пішов. Оголошення теоретичної федерації з Росією та фактичного обмосковлення України — стало сиґналом для повстання. Воно нищило, очевидно, не тільки невідповідну владу, гнало не тільки зайдів московських: фатально відбивалося на самих основах ще дуже хиткої державности. Але разом з тим воно рятувало скомпромітовану національну ідею, наблизило її знову до українських мас, показало їм, що Україна — це територія і нарід.

І Петлюра був душею та провідником повстання, якого пробоєвою зорґанізованою силою були Січові Стрільці. Імена всіх інших діячів та полководців зблідли, в народній уяві істнував тільки Петлюра, який своєю особою символізував ідею державности.

1919 рік — час ще більшого хаосу, фатальний рік на Україні. Можливо, що наші уряди за той час зробили багато помилок. Але мабуть навіть колиб наші міністри були найбільшими ґеніями і державними мужами, в той час без допомоги ззовні, при тій психозі, яка опанувала маси і при тому ступні їх національної свідомости — нічого вдіяти не змоглиб.

Большевицька ідея — страшна ідея, що сіє по всьому світі розклад, китайським муром відгороджуються від неї старі держави. У нас годі було тоді здвигнути такий мур. Розкладові ідеї як хвилі повени залили Україну. Народ, що ще в кінці 1917 року став прислухатись до московських обіцянок, захотів на собі самому спробувати захвалюваного режіму. Але відразу його розкусив і відповів на нього хвилею повстань, що йдуть поруч із боротьбою нашого регулярного війська.

До пізньої осени 1920 р. тягнеться ця боротьба та оточує Петлюру ореолом слави, якої від століть ніхто не зазнавав серед українського народу. Дивна річ — ця слава не пропала й після мілітарної поразки в останньому етапі збройної боротьби. Це привязання мас до імени Петлюри, це їхнє довіря, що ніхто інший, тільки Петлюра визволить їх, вказує на інстинктовне відчування українськими масами, що Петлюра своєю вдачею, способом думання, психікою — їхній. І тому українського Петлюри не можна з ніким іншим порівнювати.

(Кінець буде) **Олександер Шульгин.**

—o—

ЗМІНИ В АВСТРІЙСЬКІЙ ПРЕСІ ПІСЛЯ АНШЛЮСУ.

Як подає берлінська „націонал-соціялістична кореспонденція", до березня ц. р. австрійська преса була в жидівських руках: на 177-ох віденських редакторів було 124-ох жидів.

За два минулі місяці цей стан основно змінився. Наклад часописів поважно піднісся.

—o—

НОВІ СУТИЧКИ У ВАЗІРІСТАНІ.

У Вазірістані дійшло до нових заворушень: коло Равані 200 тубильців звело битву з британським відділом. Згинуло 5-ох анґлійців, ранено 14-ох; повстанці втратили кільканацятьох убитих і ранених.

На перехресті звільни хід воза!

Дипльоматичний представник еспанського нац. уряду в Льондоні

НЕ ПРОПОНУВАВ ЗАМИРЕННЯ.

Агент еспанського нац. уряду в Льондоні, кн. Альба рішуче заперечив поголоску, немовби він робив якінебудь кроки у справі замирення в Еспанії.

Він пригадав заяву ґен. Франка, що **замирення можливе лише після повної капітуляції червоних.**

БРИТІЙСЬКИЙ ПРОЄКТ ПЕРЕМИРЯ В ЕСПАНІЇ.

В льондонській пресі появилася вістка, що прем. Чемберлен і мін. Галіфакс роблять позакулісові кроки до замирення в Еспанії в таких умовинах:

1) евакуація чужинців-добровольців;

2) пропозиція перемиря, яку в Барсельоні предложила би Франція, в Бурґосі — Італія та евентуально Німеччина;

3) якби оба уряди приняли цю пропозицію, їхні представники стрінулись би на невтральному ґрунті і утворилиб тимчасовий уряд. Він перевів би вибори до конституанти або плебісцит, що устійнив би майбутній устрій Еспанії.

ОХОРОНА НЕВТРАЛЬНИХ КОРАБЛІВ ПЕРЕД БОМБАРДУВАННЯМ.

У Льондоні опрацьовують доповнюючі постанови ніонського договору, на основі яких у кожній еспанській пристані малиб утворити окрему смугу для закордонних кораблів.

—o—

„Ми не є чехословаки, лише словаки".

О. ГЛІНКА ВИТАЄ ДЕЛЕҐАЦІЮ АМЕРИКАНСЬКИХ СЛОВАКІВ У БРАТИСЛАВІ.

Витаючи на двірці у Братиславі делеґацію американських словаків, що привезли оригінал пітсбурської умови, о. Глінка виголосив промову, в якій заявив, що словаки — це окремий нарід; хто того не визнає, може собі йти зі Словаччини. Ми не є чехословаки, лише словаки; тисячу літ ніхто не зумів нас знищити, тому й тепер ніхто нас не знищить.

Підчас недільного словацького свята у Братиславі відчитають маніфест до словацького народу та пітсбурську умову.

До Братислави приїхало кільканацятьох закордонних журналістів.

„ТАЙМС" ПРОПОНУЄ, ЩОБ СУДЕТИ ПРИЛУЧИТИ ДО НІМЕЧЧИНИ.

Обговорюючи теперішне положення в Чехословаччині, „Таймс" стверджує, що довела до нього несправедливе повоєнне розмежування, яке не дало змоги німцям б. Австро-Угорщини покористуватися правом самоозначення народів.

В інтересі самої Чехословаччини було би перевести плебісцит у справі евентуального відступлення Судетів німцям, а мадярських і польських земель — Мадярщині та Польщі. Тоді Чехословаччина сталаб національно суцільною державою, все таки більшою ніж Бельгія чи Голяндія.

СУДОВИЙ ЕПІЛЬОГ ІНТЕРВЮ ГЕНЛЯЙНА.

Відомий анґлійський журналіст хоче заскаржити судетсько-німецьку партію за те, що вона здементувала його відоме інтервю з Генляйном у „Дейлі Мейль".

—o—

„Волинські церкви переповнені — паніка швидко минає"*)

З розмови з членами делеґації православного населення Волині до премієра ген. Складковського.

Варшава, у травні 1938.

В понеділок, 9. ц. м. — як „Діло" вже інформувало — премієр ген. **Славой-Складковський** прийняв на довшій авдієнції **делеґацію** православного **духовенства** і селянства з Волині, що інтервеніювала у голови польського уряду в справі відомих волинських подій.

Негайно після авдієнції представники української та російської преси у Варшаві звернулися до членів делеґації з проханням інформацій про теперішне положення і долю православного населення Волині. Вашому кореспондентові вдалося дістати отсі радісні (хоча ми далекі від оптимізму) інформації:

— Випадки розвинулися так швидко — оповідає нам делеґат — священник з околиці Гриньок — так неочікувано, що ми — мов правди діти — розгубилися. Населенням, яке нічого подібного не очікувало, заволоділа паніка. І — зрозуміло — лише тою панікою можна пояснювати початковий успіх після першого натиску латинників. Селянство переходило на католицизм зі сльозами в очах. Це факт. Але й зі сльозами вертались до Православної Церкви. Які з тих сліз були сльозами радости а які — смутку, чи розпуки?

— А якіж настрої тепер?

— Тепер вже починає бути цілком інакше. Передовсім — паніка минула дуже швидко, на що вплинула у великій мірі архипастирська візитація Преосв. Олексія. Після неї почалися повороти до православія. В самих Гриньках повернулося 120 людей. По-друге як природна реакція дається зауважити на цілій Волині небувалий зріст релігійних настроїв та привязання до віри батьків. У неділі і в усі свята церкви бувають переповнені вірними. Дам вам приклад: свічні доходи по церквах зросли вдвоє, все населення відбуло св. сповідь.

Не можна не зауважити теж — продовжує наш співбесідник — дуже відрадного явища як наслідку пережитих потрясень, а саме [illegible] дивого духового обєднання волинського [illegible]. Звичайні давніше сільські сварки за межу чи за курку відійшли на другий плян — забуваються, минають. Українське волинське [illegible] кажучи модно, консолідується і міцніше духово.

— Ну, а якже почувають себе ті, що перейшли на католицизм?

— Знаєте — правду сказавши — не дуже. Правда, вони мають від місцевої влади багато привілеїв, моральних та практичних. Коли напр. поліцай звертається до православного селянина, то каже йому „ви", а до „конвертита" він говорить „прошен пана". Самі розуміють „вяра хлопска" і „вяра панська".

Положення господарське тих „конвертитів" на селі все таки незавидне, погане, як для селян. До того їх дуже мало. Православна більшість, що до цієї пори ніколи ворожо не ставилась навіть до „старих" католиків, тепер ставиться до одних і других холодно, недовірчиво і в біді їм не дуже радо помагає. Очевидно, православні села дуже культурно, але [illegible] же послідовно їх оминають. З „конвертитами" не розмовляють, не мають ніяких діл, [illegible] зауважують просто їхнього істнування.

— А скажіть, панотче, будь ласка, [illegible] „ревіндикації" [illegible] підкреслювали, що до часу [illegible] православні українці не тільки толерували [illegible]

*) Цю статтю містимо в „Ділі" з [illegible] того, як Окружний Суд сконфіскував її [illegible]

й жили примірно з католиками. Чи тепер можна сподіватися змін і під цим оглядом?

— Безумовно! Безумовно! Ворожба вже є — „ревіндикація" принесла грізні признаки поважних релігійних антагонізмів. Мирне співжиття ріжних віроісповідань на Волині — розбите і все це може злікувати тільки час та особлива обережність.

— Отже, реасумуючи те, що ми від вас почули, „є ще порох у порохівницях"?

— Є, є, зрозуміло, що є! І нема причин попадати в розпуку чи зневіру, хоча все це таке болісне і гірке. Настрій на місцях бадьоріший — зрозуміло — там на фронті, ніж тут у вас, у запіллі, тому нема чого падати духом. Православна Волинь не захитається, не впаде!

Стільки сказав нам старенький православний священник знад большевицького кордону, один з тих слуг свого народу, що в боротьбі виросли і для яких вона — зміст життя.

Бажаючи насвітлити проблему „ревіндикації душ" ще й від сторони... предмету тої акції, перевели ми розмову з делегатом селян, 55-літнім Евфимом Ничком. Оце вірний її зміст:

— Ну, якже вас п. премієр прийняв, приязно? — питаємо.

— Та вою добре — відповідає селянин. — Казали мені оповідати, а я оповідати не спосібний. Коб так мене питали, то я би всю біду нашу оповів, а говорити сам не потраплю...

От тільки і сказав, що доки нас не присилували на католиків, то ми і злости ні на кого не мали. А тепер не довіряємо тим, що перекинулися від нас, всі як не ті люди стали. Роздор пішов.

— Про це ви п. премієрові сказали?

— Ну, так. Казав, що така несправедливість діється. Казав — нехай він був і підозрілий раніш, нехай на нього й око мали, а як став католиком, то все йому вільно. Може собі і 24 години ходити, куди хоче, а мені от не вільно. Як сонце зайде, то й коней напоїти не можу, бо зараз карають. А чи я вкрав, чи я противився? Всього, що хочу померти в тій вірі, що й народився.

„Тільки, бачите, одним я журуся, що я не все второпав, що мене п. премієр питав. Бо по польському, то я — сказати — й нічого не розумію. Він мене питав, чи був хто арештований за віру, а я зразу не зрозумів та кажу „ні". От колиб на мому місці був хтось з мудріших, що їх від нас з Гриньок повиселювали, то той би все розказав.

— Кажете, у вас — „роздор"?

— Ой, роздор. Таку всі злість, таку ненависть мають, що не дай Боже! Не буде спокою на нашій землі, згадаєте моє слово, не буде...

Фа—ський.

Господарять у чужім майні.

Сьогодні в суботу 4. червня, зявилися передполуднем на площі Сокола-Батька якісь чотири цивільні панове та один військовий старшина й не кажучи нікому ні словечка, за чим і по що прийшли, почали оглядати майдан, ходили по всіх закутинах, словом, поводилися, наче в себе дома. Щойно відходячи сказали сторожеві площі, хто вони такі.

Опісля прийшли два невідомі з прізвища інжиніри й почали робити на площі поміри. Повідомлений про це телефонічно голова Сокола-Батька інж. Хроновят наказав сторожеві не дозволити на якінебудь самовільні роботи чи поміри на площі. У відповідь на це до телефону прийшов один з інжинірів та почав оправдуватися, мовляв, вони виконують лиш те, що їм доручили. З його слів виходило, що наказ господарити на чужій площі вийшов із львівського маґістрату.

Важко просто зрозуміти, як можна на чужому майні господарити, наче в себе дома? Чи знають про це компетентні чинники?

Чому сконфіскували книжку Бохенського?

Варшава, 2. червня.

Комісаріят уряду у Варшаві сконфіскував давно рекламовану книжку „Політики", що вийшла як збірна праця **Олександра Бохенського, Ст. Лося і Вол. Бончковського** п. н. „Польсько-українська проблема на Червенській Землі". Річ зрозуміла, що ця конфіската викликала у Варшаві своєрідну сенвацію як ще один доказ **ліквідування згори т. зв. „прометейських концепцій"** у підході до української проблеми.

З певного джерела довідуємося, що конфіската згаданої книжки мала місце найперше у Познані і власне Познань вплинув на рішення Варшави. Вказує це пророчисто на зростання значіння познанської ендеції у вирішуванні української справи.

Говорять, що рішення цензури **заскочило** найбільше авторів та видавців публікації, хоч — на нашу гадку не без рації — **видавцям з „Політики"** мали відповісти на їх інтервенцію в цензурі, що, мовляв, „вони самі змінили вже становище до української проблеми".

Як ми вже інформували, варшавська цензура сконфіскувала теж останнє число **молододемократичного** часопису **„Орка"** за „українську колюмну". В згаданій колюмні сконфісковано статтю Романа Гуцвановича п. з. „Про українську молодь без лапок" та вірш С. Гординського „До польських поетів" у перекладі Голендра, врештою друкований вже кількакратно у Варшаві.

Гром.

Китайські партизани атакують японські воєнні кораблі.

Представник японського ґенерального штабу заявив, що китайці почали партизантку також і на прибережних водах.

Напр. недалеко Гонкону 6 китайських озброєних джонок заатакувало японське стежне судно. Дійшло до реґулярної битви, в якій узяв участь літак. Японські стрільна запалили 3 джонки і затопили одну; інші втекли.

Японський штаб заповів, що буде нищити всі озброєні джонки.

БОЛЬШЕВИЦЬКА ПОМІЧ ДЛЯ КИТАЮ.

Большевики вислали до Китаю 10 літаків найновішої конструкції. Ці літаки дуже скорі, мають дуже великий обсяг ділання; ними можна виконувати розвідчі лети над Японією та Манджурією.

МИХАЙЛО МОЧУЛЬСЬКИЙ. 6

З останніх десятиліть життя Ів. Франка

(1896—1916.)

(З приводу роковин смерти поета).

ПОГЛЯДИ ЧААДАЄВА.

Паралелі до Франкової сповіді недалеко треба нам шукати. В 1836 р. появилося в журналі „Телескопъ" — „Первое философическое письмо къ г-жѣ ***", якого автором був Петро Яковлевич Чаадаєв. Що сказав Франко українцям, це холодними, але більш пекучими словами сказав Чаадаєв москалям. „Ми — каже Чаадаєв — не належимо ні до одної з великих родин людства, ні до Заходу, ні до Сходу, не маємо традицій ні того, ні другого... Ми існуємо неначе поза часом і загальний розвиток людського роду не торкнувся нас"... У нас немає навіть своєї власної традиції; у нас „не знайдете ні одного спогаду, який спинив би вас, ні одного памятника, який розказав би вам минуле живо, сильно, картинно. Ми живемо в якійсь байдужости до всього, — у тісному горизонті без минулого й прийдешнього... Нам треба молотами вбивати в голову те, що в інших стало звичкою, інстинктом... Сильоґізм Европи нам невідомий. У наших ліпших головах є щось більше, як безосновність. Кращі ідеї, від недостачі, звязку й послідовности, як безплідні марива, деревяніють у нашому мізку... Навіть у нашому погляді я знаходжу надто неозначене, холодне, трохи подібне до фізіономії народів, що стоять на нижчих щаблях суспільної драбини... Маси перебувають підо впливом особливого роду сил, що розвиваються у вибраних членах суспільства. Маси сами не думають; серед них є мислителі, які думають за них, ворушать збірне розуміння нації і примушують її рухатися вперед... А тепер питаю вас, де наші мудреці, мислителі? Коли і хто думав за вас, хто думає під теперішню пору?... Ми нічого не видумали сами, з усього, що видумали інші, приняли лише облудний вигляд і марну роскіш... Коли-б орди варварів, що стривожили світ, не пройшли перше, ніж наводнили Захід, країни, де ми живемо, ми не доставили-б і одної глави для всесвітньої історії"...[10])

Коли ми подумаємо тепер, що Чаадаєв нарушив у своему листі і православія, основний камінь царської держави; що безжалісно вишмагав горду душу своїх земляків пугою, як ніхто перед ним і після нього; що молотом вбивав їм у голову гострі слова, як кинджали, — зрозуміємо А. Герцена, який сказав, що після прочитання „Первого философического письма" Чаадаєва „всѣ были изумлены, большинство оскорблено, человѣкъ десять громко и горячо рукоплескали автору". Аж кілька місяців пізніше патріот Віґель познайомив зі змістом Чаадаєвого листа царя Миколу. Тоді цар закипів гнівом — „Телескопъ" закрив, цензора прогнав, редактора заслав у Усть-Сисольськ, а Чаадаєва наказав визнати за божевільного й зобовязати підписом нічого не писати. Продовж більш, як півтора року, не вільно було Чаадаєву виходити зі своєї кімнати, але не був він проклятим серед своєї суспільности, а навпаки, вона оцінила його далекозору думку й відвідувала його[11]).

Рівняючи Франкові слова з Чаадаєвими, бачимо ріжницю: від кожного слова Чаадаєва, як каже Герцен, „віє довгим стражданням, уже охолодженим, але ще озлобленим"[12]), а кожне слово Франка горить стражданням, кипить живим гнівом і жовтіє злобою. Слова Чаадаєва падали краплями розтопленого олива на душу цілого московського народу, — слова Франка вразили громом душу тільки української інтелігенції.

(Далі буде).

---

[10]) П. Чаадаевъ, Философическія письма, Казань, 1906, ст. 4, 6, 7, 9—11.

[11]) А. И. Герценъ о Чаадаевѣ. (З Былого и Думъ" часть IV, гл. XXX).

[12]) А. И. Герценъ, оп. цит.

Після вбивства полковника Евгена Коновальця.

ДЕСЯТЬ ТИСЯЧ ФЛЬОРЕНІВ ЗА ЗЛОВЛЕННЯ ВБИВНИКА ПОЛК. КОНОВАЛЬЦЯ.

Поліційне слідство в Ротердамі виказало ні- ьго, що Валюх зветься в дійсности Петрович або Петришин (мабуть навмисне подано до га- зет кілька прізвищ). Він високий 1 метр 72 цен- тиметри, темний брюнет, дуже елегантно вбра- ний.

Поліція має його світлину та почерки його лисьма. Із Льондону прибув до Ротердаму де- тектив Скотляндярду, знавець українських справ. Слідство ведуть у ріжних столицях Европи.

Голяндський уряд назначив 10 тисяч фльо- ренів нагороди за зловлення вбивника. Голянд- ська поліція покищо тримає в тайні цілу таєм- ку справу вбивства і нитки тієї справи йдуть до ріжних східних країв.

Стверджено, що було багато спільників убивства.

(За голяндською пресою з дня 1. 6. ц.р.).

СПРАВА ПОХОДЖЕННЯ ВАЛЮХА.

У звязку зі здогадом, який появився у пре- сі, що здогадний убивник полк. Коновальця Ва- люх походить мабуть з Дрогобиччини та є чи не сином гр.-католицького священика, появив- ся в „Новому Часі" отвертий лист п. Анатоля Валюха з Трускавця, який стверджує, що ця вістка цілковито безосновна. Є в Галичині тіль- ки один греко-католицький священик на прі- звище Валюх, а ним є батько автора листа, па- рох Трускавця. Оба його сини, а саме інж. Ярослав Валюх (зам. у Стебнику) й автор листа, Анатоль Валюх, абс. В. Т. Ш., перебувають від років у краю і з комунізмом не мали й не мають нічого спільного.

ГОЛОС ЖИДІВСЬКОГО ЖУРНАЛІСТА.

Львівська „Хвіля" (ч. 6898 з 4-го червня ц. р.) принесла статтю Бернарда Зінґера п. н. „Львів—Ротердам", в якій між іншим читаємо:

„Коновалець мав вести акцію виключно на протибольшевицькому фронті. Роботу в Польщі мали припинити, хоч у цій справі йшли ґострі внутрішні тертя внутрі ОУН. Частина вважала, що слід вести рівнорядну акцію. Становище Коновальця в цій справі не було ясне, хоч близькі йому люди заявляють, що задумував припинити на короткий час протипольську акцію".

„Чи це правда, що в дійсності пороблено підготову до зліквідування ОУН на терені Галичини, годі на це відповісти. За лаштунками підпольних організацій оперують за кожним разом інші чинники.

„Ким були вбивники Коновальця, куди ведуть сліди, годі хвилево устійнити. Деякі ґрупи заявляють рішуче, що він упав жертвою Совітів тому, що започаткував проти них гостру акцію. Інші думають, що його дотеперішні приятелі хотіли його позбутися, бо знає чимало річей з минулого"...

„Історія вбивства носить дивний і таємничий характер".

„Витворюється опінія, що ріжні чинники працюватимуть у напрямі замотання слідства. Не вияснено теж, що сталося з документами, що їх найшли в Коновальця, а які мали служити, як рефлектор для насвітлення недоговорених і невияснених у процесах ОУН фактів"...

„В останніх місяцях мала прийти остаточна постанова у справі дальшої діяльности. Гра валенродизму в еміґрантських діячів плутається, веде до тайних замахів і ніхто не годен зорієнтуватися, де зачинається ҐПУ, де діє Ґештапо, а де істнує можливість функціонування змовницької орґанізації".

•

ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ У ЛЬВОВІ.

Заходом родини покійного полк. Е. Коновальця відправлено в суботу, 4-го ц. м., в архикатедральному храмі св. Юрія у Львові поминальне богослуження. Після співаної Служби Божої о. пралат Л. Куницький в асисті 6 священиків відправив панахиду. Після панахиди хор відспівав жалібні пісні. На Службі Божій та панахиді був приявний батько покійного.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Вівторок, 5. червня (24 травня) 1888.

ВІДНОВА ЦЕРКОВНОГО БРАТСТВА В РОГАТИНІ.

Церковне Братство, що істнувало при церкві Різдва Пресв. Діви Марії в Рогатині від XVII-го століття і поклало чималі заслуги для втримання релігійного духа, причинилося дуже багато до національного освідомлення рогатинських міщан та відграло велику ролю в боротьбі з латинізацією, але по прилученні Галичини до Австрії занедбало подбати про затвердження своїх привілеїв, тепер по великих короводах відновило свою діяльність. В листопаді 1887 р. влада затвердила статут, а в провідну неділю 1888 р. вибрано новий виділ.

УХВАЛИЛИ ПОДАТОК ВІД ГОРІВКИ.

Відень, 5. червня. Палата послів ухвалила закон про податок від горівки у третьому читанні 161 голосами проти 130.

ВІЧНА ТРИВОГА.

„До „Ноє Фрає Прессе" доносять, що австрійські і пруські фабриканти і спедитори в пограничних місцевостях Конґресівки дістали наказ, щоб безпроволочно винеслися з Росії, бо назначений їм до того речинець вже давно минув. Кілька прогнаних вже навіть приїхало до Кракова не полагодивши навіть своїх інтересів. Коло Міхова ставлять кілька панцирних веж".

ВЕЛИКА СЕНЗАЦІЯ.

„Велику сензацію викликав у цілій Европі факт, що Швайцарія почала укріплювати свої важні під стратеґічним оглядом позиції. Швайцарська союзна рада справді носиться з гадкою почати в найблизчому часі укріплювати гору святого Ґотарда. З пляну, по якому цю гору мають укріпити, виходить, що Швайцарія думає на випадок потреби не допустити ані переходу німецького війська до Італії, ані італійського до Франції або навпаки французького до Італії і навіть австрійського в долину горішнього Рену".

І відклик не поміг.

Дістаємо відпис такого документу.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych Nr. AP. 45/42. Warszawa, dnia 16. maja 1938.

ORZECZENIE.

Decyzją z dnia 7. kwietnia 1938 r. Nr. B. N. 61—a—3/38 Urząd Wojewódzki we Lwowie nie uwzględnił podania gimnastycznego towarzystwa „Sokił Bat'ko" we Lwowie o udzielenie zezwolenia na zjazd (zlot) sokoli we Lwowie w czasie od dnia 24. maja 1938 r., ponieważ odbycie się tego zjazdu (zlotu) zagrażało by bezpieczeństwu spokojowi i porządkowi publicznemu.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych nie uwzględnia wniesionego przeciw powyższej decyzji odwołania i na podstawie art. 93 rozporządzenia Prezydenta R. P. z dnia 22. III. 1928 r. o postępowaniu administracyjnym (Dz. U. R. P. Nr. 36. poz. 341) oraz artykułów 7. i 22. pkt. b ustawy z dnia 11. marca 1932 r. o zgromadzeniach (Dz. U. R. P. Nr. 48/1932, poz. 450) — decyzję tę utrzymuje w mocy.

Orzeczenie niniejsze jest ostateczne w administracyjnym toku instancyj.

(Adelstein).
Naczelnik Wydziału.

Округла печатка:
Ministerstwo Spraw Wewnętrznych.

Є це відповідь на внесений відклик Старшини Сокола-Батька у Львові. Нас інформують, що Старшина Сокола-Батька має всежтаки в пляні відбути Краєвий Здвиг Українського Сокільства у Львові ще цього року восени, тому не диво, що сокільська праця в краю [illegible] дальше невпинно.

Друга сутичка на еквадорсько-перувіянському пограниччі.

ДИМІСІЯ ЕКВАДОРСЬКОГО УРЯДУ.

Як подає еквадорська преса, після недавнього інциденту вислано еквадорську стежу під командою пор. Льопеза, щоби прослідити причину перестрілки. Перувіянці обстріляли еквадорську стежу; одного вояка убили, одного підстаршину ранили; пор. Льопез пропав.

•

Цілий еквадорський уряд подався до димісії, бо його члени — самі старшини — вернулись до армії. Новий уряд зложений з цивільних.

Комуністи намагаються в летючках представити цілий конфлікт як звичайний граничний інцидент.

Вибори до самоуправ у 1939 р.

НА ПІДСТАВІ НОВОЇ ВИБОРЧОЇ ОРДИНАЦІЇ.

Відбулося останнє перед надзвичайною сесією парляменту засідання ради міністрів. На засіданні устійнено проекти, які мають предложити надзвичайній сесії парляменту. Поза де- кількома ратифікаційними законами, що реґулюють апровізаційні питання, важне значіння має покликання громадського чинника в судах на місце скасованих судів присяглих.

Звертає на себе увагу й проект про виконування лікарської праці, який має не допустити до надмірного скупчення лікарів по великих містах, підчас коли т. зв. глуха провінція залишається без опіки.

Та найважніші проекти — це проекти уряду, що торкаються самоуправи. У соймі знаходяться вже проекти уряду про самоуправні фінанси і нову виборчу ординацію у 6-ти найбільших польських містах, проект нового статуту м. Варшави, тощо. До цього долучується ще проект нової виборчої ординації до всіх міст, містечок і сільських громад.

Остання новелізація самоуправних законів була ще в 1933. р. На основі постанов того закону переведено останні вибори до самоуправних установ. Вибори в 1939. р. пройдуть уже згідно зі зновелізованим законом.

Якщо йде про міську самоуправу, то встановлені урядом засади спираються на поділі міст на виборчі округи та на 4-прикметниковому праві голосування. Засада пропорціональности буляб актуальна в тих округах, де булоб три та більше мандатів. Отже проект зриває зі засадою комулювання голосів, забезпечує виборцеві більшу свободу та скріплює останньому контролю підчас голосування.

Також виборча ординація до сільських громад зновелізована в більше демократичному дусі. Проект на засіданні ради міністрів дещо змінено.

Розпорядок президента про скликання надзвичайної сесії парляменту появиться зараз після латинських Зелених Свят. Сесію скличуть мабуть на 10-го ц. м.

ЩЕ ОДИН ШВАЙЦАРСЬКИЙ КАНТОН ЗАБОРОНИВ КОМУНІСТИЧНУ ПРОПАҐАНДУ.

Велика рада швайцарського кантону Урі ухвалила всіми голосами за винятком двох соціялістів, що стрималися від голосування, заборонити на терені кантону комуністичну пропаґанду і протидержавні орґанізації.

—o—

По широкому світі

У Палестині засудили на смерть двох молодих жидів, що обстрілювали арабський автобус.

Болгарський парлямент затвердив усі урядові декрети, що появилися від 1934-го до 1938-го року.

На Джемейці поліція стріляла до страйкарів, убиваючи 2-ох і ранячи 3-ох.

В національній Еспанії введено суди праці та подрібний кодекс праці.

Бельгійський уряд почав переговори з еспанським нац. урядом і має надію на успішний вислід.

Шефом румунського секретаріяту національних меншин стане мабуть Вайда Воєвода.

Літературна сторінка.

Наш літературний конкурс.

Конкурс „Діла" на погідну новелю ми закінчили. Ясно, що якби ще нині завтра забалукалася якась спізнена за..ька, то ми її радо приймемо. Досі маємо **115 рукописів**. Будемо старатися помістити з них якнайбільше, щоб читачі мали самі змогу розглянутися у присланих оповіданнях. У першу чергу підуть очевидно рукописи виразно написані, яких не треба приладжувати до друку.

Маємо випадки, що автори, не прочитавши добре умовин конкурсу, прислали нам оповідання, які мали під рукою: похмурі, навіть трагічні. Від одного поважного громадянина ми дістали навіть величезний рукопис з інформаціями про один чужий край (простір, населення, військо), якого він ніколи не бачив і якого ні мови ні культури ніколи не студіював; цей матеріял присланий замість оповідання у переконанні, що редакція таки зможе його використати у... конкурсі!

Одна авторка виправдується, що не може написати нічого веселого, тому посилає оповідання сумне, до того написане наполовину олівцем у брулюні, на двох сторінках, невиразно, бо — мовляв — не малаб терпцю його переписати. З невиразно чи недбайливо написаних рукописів ми взагалі не можемо користати, бо в такому вигляді не можна їх віддати до друку.

Від найближчої неділі будемо давати на „Літературній Сторінці" відповіді деяким авторам.

Нагороди призначимо безпосередньо після появи у друку останнього оповідання.

Століття „Пана Халявського".

Відомий російський письменник Олексій Ремізов пригадав коротенькою статейкою століття повісти Гр. Квітки Основяненка „Пан Халявський", яку він написав по російськи.

„Григорій Квітка-Основяненко (1778—1843) — як мало відоме це імя в Росії — пише Ремізов — а проте його хроніку „Пан Халявський" читали, як „Мертві душі" Гоголя. Значіння Квітки для російської літератури майже Гоголівських розмірів: і як предтечі Гоголя (1808-1852), до речі вони обидва земляки, полтавські, і як єдиного, що дав зразок південно-руської мови в щоденному вжитку, за Аввакумом „природної". До російської літератури ввійдуть три превжні памятники: автобіографія протопопа Аввакума (1620—1682) зразок простолюдної мови XVII. в. і „Пан Халявський" Квітки-Основяненка. І ось незбагненна доля: автори стояли або поза літературою або як „Пан Халявський" — без усякої літературної претенсії, скоріше розраховуючи на легку, нескладну лектуру: „А тьфу! пропади бідо, нехай подивлюся! Бігме і з дива не вийдеш, як отой світ зміняється!" Легка література Квітки надихана високим гумором дасть Гоголеві і матеріял і повітря для його нелюдського лету, а за Гоголем Салтиков-Щедрін (1826—1889) у своїх прославлених „Господах Головльових" і „Пошехонській старовині" неpаз згадає „Пана Халявського". Гоголь і Салтиков — це-ж сила російської літератури! І якже повторюючи ці блискучі імена не згадати Григора Квітки-Основяненка, його єдиний твір написаний ним по-російськи хроніку „Пан Халявський".

Не всі історики російської літератури згодяться з таким великим значінням твору Квітки, але вже сам факт, що інтелігентний і чутливий письменник захоплюється ним і згадує його як історичну дату, вказує на велитенський талант нашого письменника. Мало хто і в нас читав „Пана Халявського", хоч уже з самого пієтизму для великого повістяра і з цікавости для його творчости варт булоб неодному відкрити сторінки тієї пребагатої на гумор старосвітської хроніки. Ця хроніка моглаб залишитися по наших бібліотеках не менше тривкою лектурою, як „Тарас Бульба" або чужомовні оповідання М. Вовчка.

Подвійний талант мистців.

Німецький критик Герберт Гінтер видав минулого місяця книжку „Мистецькі подвійні таланти" над якою працював довгі роки. Він зібрав у ній зовсім новий матеріял про німецьких мистців від 16-го до 20-го віку таких, що працювали водночас у двох чи більше мистецьких напрямках. Нім. повістяр Адальберт Штіфтер довгі роки малював краєвиди, вважаючи, що малярство це справжня царина його таланту, а література тільки забава. Готфрід Келлер був професійним малярем, що голодував у Мінхені продаючи свої образки за 24 крейцарі і малюючи стовпи до прапорів. Шеффель, автор славного „Еккегарду" жалувався, що „поезія не дає йому повної винагороди за втрачене малярство". Е. Т. Гофман, славний романтик, був водночас рисівником, дириґентом і театральним архітектом. Драматурги Раймунд і Нестрой були акторами, Ґрільпарцер — компонував і рисував.

Давніше, коли поодинокі роди мистецтва не були ще різко розмежовані, з огляду на свою примітивну стадію розвитку, траплялося часто, що маляр був водночас різьбарем, співаком, дириґентом і композитором, актор — драматургом. Лесінґ серед німців перший вказав на межі ріжних мистецтв, з яких кожне має своєрідні риси і вже Ґете, що добре рисував і малював, стверджував у себе недостачу чогось індивідуального у передачі природи олівцем. Коли він користувався пером, індивідуальність проявлялася в нього самохітно.

Коли поставити собі питання, які два мистецтва найближче споріднені, то можна відповісти, що найближчі література і малярство. Багато письменників рисує; Гінтер наводить із німців Гавфа, Беттіну фон Арнім, Кернера, Райтер, Шпітелєра. Малярів є вже менше між ними; також мало є композиторів (Отто Людвіґ і Гофман). Мало композиторів малює (Шпор) або рисує (Бузоні), а вже ніодин різьбар не компонує і ніодин поет не різьбить.

Такі самі приклади можна найти і в інших народів. Приклад Шевченка — великого поета та маляра рідкий; такими самими були Россетті, Блейк і Виспянський. Зате рисувальників, більш або менше талановитих аматорів, є між письменниками досить: рисував В. Гюґо, Бальзак, Байрон, а серед сучасних є цілий леґіон аматорів. Бувають теж випадки, що славні малярі вміють добре володіти пером. Мало є між ними таких універсальних ґеніїв як Ліонардо да Вінчі, Мікельанджельо або золотар Челліні, але неодин Ґоґен і ван Ґоґ залишив докази, що вміє передавати свої переживання та враження з довкільного світу дуже живо чорнилом.

З розвитком друку, преси та книгарень щораз частіше трапляється явище, що славний мистець хапає за перо, щоб списати свої спомини. Згадаймо хочби прегарні спомини славного театрального режисера Станіславського, оперових співаків Шаляпіна і Леман, різьбаря Родена, композитора Стравінського, танцюристки Ізадори Дункан, акторки Сесіль Сорель, навіть славних циркових кльовнів братів Фрателіні і... всяких боксерів. Та серед цих подвійних творів рідко трапляються такі, щоб вони були такі рівновартні, як музика і текст у Ваґнера або рисунок і вірші у Вільгельма Буша.

Найчастіше той другий талант, за яким іде мистець є тільки другорядним, що не придає йому більше слави, а буває для нього тільки розвагою, дилетантизмом або засобом заробітку. І на цей другий талант треба дивитися зовсім так само, як на летунський хист поета д'Анунція або на спортові осяги великих англійських дипльоматів.

У нас можна нпр. ствердити явище, що малярі в останніх роках почали писати, бо папір і чорнило дешевші ніж полотно і фарби а поети почали працювати в кооперації, бо маслом і яйцями можна лекше прожити, ніж папером і чорнилом.

Літературна хроніка.

„КОНРАД ВАЛЕНРОД" У НОВОМУ СВІТЛІ

Саме в тих днях, коли М. Мочульський у своїй студії про І. Франка пригадав його гомінку статтю про „Конрада Валенрода", член Польської Академії Ю. Клайнер мав у Львові відчит про цю Міцкевичеву поему. Відомий дослідник літератури відтворив суспільну атмосферу, в якій зродилася ідея такого твору і зв'язав її із ріжними тодішніми настроями чужих літератур. Ідея героя, що під прибраною маскою входить у середовище ворогів, здобуваючи собі їх, щоб запанувати над їх організацією або цю організацію знищити була звичайним явищем в атмосфері законспірованих революційних гуртків і масонських льож; вона була природним наслідком політики самодержавя супроти поневолених народів. Її найдемо у Шіллеровій драмі „Змова Фієска", Кляйстовій „Германсшлахт", у поемах Байрона. Міцкевич мав перед очима геройську смерть спільця-революціонера Рилеєва (теж „Конрада"!) і читав Макіявелевого „Князя" — теорію безоглядної оборони батьківщини всіма можливими способами. Міцкевич у „Конраді Валенроді" дав замасковану поему про замаскованого героя, щоб оминути підозріль цензури. Ця поема одна серед романтичних творів перемагає романтизм, який виводив героя збунтованого проти суспільного ладу, саме тим, що цей герой приймає повну відповідальність за долю народу і солідарність з його традицією. Ю. Клайнер уважає „Валенрода" за одну з найбільше мужеських поем у світовій літературі романтичної доби.

РОКОВИНИ ЗАБУТОГО ПОЕТА-МОВОЗНАВЦЯ.

Цими днями минуло 150 років від дня уродин німецького поета Фрідріха Рікерта, що помер у 1866 р. проживши 88 років. Рікерта ставили за життя поруч Ґетого і Шіллера; кількадесять років пізніше знову недоцінили його. Поезія Рікерта дуже нерівна, бо належить до ріжної доби, але є в ній неодна перлина. Рікерт знав багато чужих мов і перекладав індійські поеми, китайську книгу Шікінг, вийнятки з перського Шагнаме, з Корану і сотні східних коротких строф, що є водночас перлинами східної мудрости.

НАЦІОНАЛЬНИЙ ГИМН — ПЛЯҐІЯТОМ?

Ось буде сто років від смерти автора „Марсеєзи", яку склав Руже де Ліль у 1792 р. Ця революційна пісня стала французьким національним гимном. Її чули за стокількадесять років міліони. Аж ось тепер якийсь професор д-р Гемма твердить, що віднайшов джерело звідки запозичена її музика: а саме із „вірую" богослужби Гольцмана написаної за 20 років перед Революцією. І зараз знайшовся хтось другий, який ствердив, що ритм віршів „Марсеєзи", образи і два останні рядки взяті з „Оди" французького поета Буальо. І справді є в цій оді та сама фраза про батальйони і про скиби, які наповняться трупами.

МАДЯРСЬКИЙ МАЛЯР ДАЄ НОВУ ПОВІСТЬ.

Появилася у німецькому перекладі повість мадярського письменника Ґабора Васарі п. з. „Вона". Васарі рисівник, що живе у Парижі і дав у своїй першій повісті (перекладеній теж на франц. та англ. мову) „Монтпі" прегарний образ малярського життя на Монтмартрі. Героїнею повісти „Вона" є 17-літня донька багатого видавця Селіна, що робить знайомість з бідним малярем і зазнає звичайного розчарування від наслідків такої поетично-нерозсудливої перелетної знайомости. Закохана пара переживає біду; ця біда змальована з гумором. Коли Селіна занедужує і мусить довгі місяці лежати недужа поза Парижем, її вибранець робить нову знайомість з якоюсь ексцентричною „піданеною" дівчиною. Коли Селіна вертається після чотирьох років, не пізнає вже свого нареченого і не думає про подружжя. Автор незвичайно ... відтворює хвилини, коли людина відчуває жучий ... навіки утраченого.

Сторінка без політики.

Одною ногою в раю...

Щастя людини дуже химерне. Воно приходить несподівано і несподівано теж щезає. Відчуло це на своїй шкірі чимало людей. Деякі з них були вже, так сказати, одною ногою в земському раю, одначе тоді, коли здавалося, скарби, чи багацтва дозволять вести лекше й вигідне життя, злобна доля кепкувала собі з них і скарби, які, здавалося можна було брати ось-ось просто в руки, щезали раптом як примари.

Нещастя в... щасті.

Два одні кравецькі помічники з Кельну вирушилися, обхоплені гарячкою золота, шукати кращої долі й вимандрували до Трансвалю в Полудневій Африці. Не мали вони спочинку ні вдень ні вночі. Але сподіваних скарбів не було. Щойно припадок прийшов їм із допомогою. Кравчуки гонили підстріленого слона і попали при тім на яму, з якої виблискувала червонавим світлом кварцева жилка. Оба кравчуки розтовкли у дрожачій руці кусень каменя й переконалися, що вони попали на видатну золоту жилу. Важко описати радість обох шукачів золота. У найрожевіших кольорах мріяли вони вже про своє багацтво, яке найближчого ранку хотіли почати добувати зі землі.

Золота жила щезла.

Вони приладили собі недалеко золотої жили простенький обоз і снили цілу ніч про щастя й багатство. Якже вони здивувалися, коли досвіта пробудилися й побачили, що ціла околиця змінилася. Хоч як запопадливо вони шукали, своєї золотої жили не могли знайти. Сильний землетрус навістив у ночі з 18. на 19. травня 1867 р. цілу околицю. Багата золота жила щезла у глибині землі і лиш якимсь чудом оба мандрівники не загинули серед велитенських мас каміння. Рад не-рад мусіли вони вдоволитися власним уратованим життям. Гірко розчаровані пішли вони далі, намагаючися знайти якийсь слід золота, але даремне. Коли-ж і ця остання надія пропала, вернулися вони зворотом до краю і від того часу пробивалися своїм ремеслом крізь рожі й терня життя.

Пять літ пізніше відомий німецький подорожник Карль Мавх, який поклав великі заслуги для географічних дослідів Полудневої Африки, попав на слід славних золотих зложів у Трансвалю і його славили як того, що перший відкрив золото в Полудневій Африці. Оба бідні кравчуки мусіли вдоволитися лиш тим, що одною ногою були в... раю.

Скарби, що їх інші забрали.

Підчас визвольних воєн еспанських кольоній в середущій і полудневій Америці, один з еспанських старшин закопав підчас відступу військову касу, щоб вона не попала ворогові в руки. Небавом той старшина згинув на полі бою й еспанська влада веліла в ріжних місцях шукати за касою. Всі розшуки були безуспішні.

В 1824 р. помер у хатині бідного бразилійця еспанський вояк. Перед смертю він зрадив приятелеві тайну, яку він носив довгі місяці, а саме подав місцевість, в якій закопали підчас війни військову касу. Негайно після смерти еспанця бразилієць пустився в дорогу і по важких трудах знайшов описане місце. Він копав день і ніч під скалою і вкінці його терпеливість діждалася нагороди: він натрапив на шкіряну велику скриню наповнену еспанськими талярами й золотом. Всього було на два добрі вантажі мулів. Щасливий пішов бразилієць до найближчого села, щоб замовити собі віз до перевозу скарбу. Коли-ж він найближчого дня вернувся на місце знахідки, застав лиш порожнє місце. Скриню хтось украв. Сліди ніг вказували на те, що за бідолашним бразилійцем хтось стежив підчас відшукування скарбу. Підчас його неприсутности хтось інший забрав скарб. Бідний бразилієць далі жив у нужді.

Скарб у панчосі.

Не краще пішло теж одному малому французькому ремісникові в Діжон. Він витратив усі свої ощадности на малий домок і забрався до роботи, щоб викинути стару змуршавілу дубову стіну.

Якаж була його радість, коли він за стіною знайшов панчоху і в ній чверть міліона франків у золотій монеті старофранцуського видання. Велитенський скарб пролежав мабуть у тому місці ще від часів реформації. Бідний досі ремісник не міг із великого щастя прийти до себе. Та ще тієї самої ночі в його домі вибухла пожежа.

Новоспечений багач випив собі трохи, щоб „угасити" спрагу з великої радости. Немов живий смолоскип вискочив він на вулицю й почав кликати помочі.

Важко попареного відвезли його негайно до лічниці, де він ще тієї самої ночі вмер від ран.

Поліційне слідство виявило, що пожежа повстала з вини самого господаря. Він положився до ліжка зі запаленою папіроскою в зубах, решту виконав випитий алькоголь. Він заснув і збудився щойно тоді, коли його ліжко стояло вже у вогні.

Тому, що після його смерти не зголосилися ніякі спадкоємці, золото багатого чоловіка перебрала на власність громада Діжон. Тільки величавий памятник на могилі нагадує щастя й нещастя того французького ремісника.

Радість убиває.

Несподівана смерть стрінула теж одного льондонського урядовця, який із важкими трудами пробивався крізь життя. Важка й затяжна недуга поклала його жінку до ліжка. Четверо дітей огорнула вже від першого дня недуги чорна розпука. Виглядів на поправу не було майже ніяких, тимбільше, що нужда не давала змоги хорої якслід лікувати.

Одного дня листар мусів шкандибати аж на найвищий поверх камяниці. Він застукав до дверей убогого урядовця і вручив йому грубий лист. Дрожачими руками отвирала хора лист із нюйорського суду, в якому вона дістала повідомлення про велику спадщину по свояковi, який багато літ тому вимадрував до Ню Йорку. Тепер ціла біда щезне. Розрадувана жінка не могла діждатися тієї хвилини, коли муж вернеться з праці.

Коли-ж він прийшов і почув про те велике щастя, яке їх стрінуло, раптом заслаб. Кілька хвилин пізніше багата, хора жінка тримала в раменах небіжчика.

Радість відібрала йому життя.

хтось змінив крейдою вчорашні числа на зовсім інші. Якесь веселе товариство дозволило собі на поганий жарт і написало було вчора щасливі цифри на таблиці.

І знову почалися сірі й важкі дні для старої жінки.

Так іноді доля кпить собі з людей, саме в той мент, коли, здається, щастя само пхалося до рук.

Нагорода пильности.

Надходить кінець шкільного року й роздача свідоцтв нашим дітям. Нетерпеливо ждемо повороту дитини зі школи і вже здалеку пізнаємо по її личку, чи несе нам добре свідоцтво. З радісним зворушенням зустрічаємо дитину, коли на її личку грає усмішка. Вже знаємо, що свідоцтво має добре. Та школа й не тати, чи дістав наш синок, чи наша доня якусь нагороду пильности. Бо цей гарний і культурний звичай, на жаль, перевівся і належить у школах до рідких винятків. Наша дитина не принесе сьогодні книжечки в синій чи червоній обгортці з золотистим написом, хочби мала й найкраще свідоцтво. І мимохіть згадуємо ті часи, коли ми були школярами і приносили крім свідоцтва ще й нагороду пильности: книжку. І дивно нам! Невже світ поступає взад?... Ні, не сміє так бути! На чемну й пильну дитину повинна ждати нагорода пильности дома. Чейже маємо прегарних книжок для дітей і молоді є в чім вибирати. Памятаймо про те. Але обдаровуючи дитину книжкою за добре свідоцтво, не забудьмо і ще про одну особливу книжку, яка не так лектурою, як сама собою дитині багато навчить і стане їй у пригоді на все її життя. Маємо на думці щадничу книжку з котрогось нашого банку — на імя дитини. Така книжка не тільки свідчитиме про дбайливість родичів, але й навчить дитину щадити. Відкриє їй одну з головних таємниць життєвого успіху і так — завдяки розважним родичам — спрямує дитину на найкращий шлях до доброї долі. Памятайте-ж, розумні батьки й матері! Крім книжки до читання — щаднича книжечка! Це буде правдива нагорода пильности, гідна таких родичів, яким добро дитини справді лежить на серці! (ю. ш.)

Сон про льотерію.

Одна старша, збідована жінка йшла одного пізного вечора вузькими вулицями передмістя. Раптом вона пристанула перед великою чорною льотерійною таблицею. Там були виписані крейдою три числа. Це були її числа. Цілими роками ходила вона по домах прати, щоб роздобути на сякий-такий прожиток. І сьогоднішний день мала вона незвичайно важкий та трудящий. А тут біле на чорному стояло написане, що вона виграла великі гроші. Вона протирала очі й недовіряючи собі ще раз придивлялася білим цифрам. Не було найменшого сумніву — це було число її льосу.

Цілу ніч мріяла стара жінка про виграну й укладала собі найрожевіші пляни. У сні перемальовувала вона свою кімнату, купувала нову посудину і т. д.

Вже досвітком вона зірвалася й ледви діждалася 8 год. Перша ввійшла до льотерійної колектури. Там стрінуло її гірке розчарування:

„Зближення“ школи до життя.

Ми вже нераз писали про муки, які переходить наша молодь при т. зв. малій матурі. Ось тепер відбувається по наших гімназіях ця славетна „матура“. Пригадуємо, що її здають діти після покінчення IV. кляси гімназії нового типу в школах без права прилюдности.

Від одного з батьків дістаємо листа, в якому він нарікає на математичну задачу. Просто не хочеться вірити, щоб сьогодні, в часі, коли стільки говориться про зближення школи до життя, такі задачі можна давати, які не є нічим іншим, лише знущанням над 16-літніми дітьми. Подаємо лише дещо з цього листа.

„Дітям дали дві задачі. Перша з них зводиться до розвязання такого рівнання: $549x^2-1296x-38704=0$.“

Як вам, читачі, особливо тим, що були добрими математиками в гімназії, подобається ця задача? Т. зв. виріжник цієї задачі є: 86,673.600!

У другій задачі треба „витягати“ третій корінь, **якого зовсім не вчать** у теперішній гімназії нового типу. Не диво, що діти мучилися цілими годинами і задач не порозвязували.

Можеб Кураторія зацікавилася цією справою? Може би заряджено, щоб цієї задачі не брали під увагу при оцінці іспиту?

Висказуємо надію, що п. куратор д-р Купчинський зрозуміє помилку, яку зробив хтось з його підчинених і не захоче, щоб діти покутували за помилки його службовиків.

—o—

З польської преси.

Чижиків! Чижиків!

В одному з попередніх чисел „Діла“ (ч. 114 з 27-го травня ц. р.) подали ми уривки з алярмістичної статті „Слова Народового“ з приводу переходу чижиківських українців римо-католиків на греко-католицький обряд. „Слово Народове“ зробило великий крик, що це поляки покинули свою віру та під впливом української пропаганди перейшли на греко-католицький обряд, що це нібито „здрада народу“ і т. д. Тимчасом тут справа простіша і ніякої зради в цьому нема. Чижиківські громадяни, колишні римо-католики, твердять, що вони ніколи не були поляками, що їх батьки виховали в українському дусі, що їх рідні хати — українські і ніхто в них ніколи польської мови не чув, що в них завжди святкували українські свята та що вони тісно звязані з українським громадянством. На якій підставі „Слово Народве“ спирає своє твердження, що це поляки? Чи на тому, що вони були римо-католицького обряду? Але-ж „Слово Народове“ власне втовкає в голови своїх читачів, **що обряд і національність — це дві ріжні речі, бо хтось може бути греко-католиком, але при цьому поляком.** Це т. зв. теорія „поляк греко-католік“. І товкло воно це, товкло так довго, аж життя поставило йому перед очі чижиківський факт: римо-католики не мусять бути поляками, римо-католицький обряд не перешкоджує бути стовідсотковим українцем. „Слово Народове“ в крик, як вередлива дитина, яка розуміє тільки свій біль і тільки свою прикрість. Та життя сильніше від усіх теорій, а в цьому випадку чижиківський факт — це життя, тоді коли всі історії з „поляками греко-католіками“ — це теорії, що не мають нічого спільного з життям, а які ріжні людці творять тільки на те, щоб зробити на них такі чи інші інтереси.

Справою переходу чижиківських римо-католиків на греко-католицький обряд занявся теж „Дзеннік Польскі“ (ч. 153 з 5-го червня ц. р.), який у статті п. н. „Шукаймо винуватих також між нами“ реагує саме на крик „Слова Народового“. Статтю написав мабуть якийсь підльвівський польський священник, що знає відносини в Чижикові та сусідних селах. Він теж стоїть на становищі, що громадяни, які перейшли на греко-католицизм — це поляки.

„Треба було мати хоч трохи вирозуміння для тих 160 поляків, що живуть у масі 1100 українських селян, розполітикованих, фанатичних, що мусять тут жити, бо тут їх прикувала доля, бо тут їх земля, на якій з діда прадіда сидять. Кожний день, кожний крок, кожна межа казала співжити їм з українською (рускон) людністю, бо того вимагало життя, необхідність. Може не один з тих Касперських, Пухальських, Пасків, що сьогодні задеклярували зміну обряду, на довго перед тим здавав собі справу з того, що говорити з сусідом по українськи — це не зрада польщини“.

І тут автор статті обвинувачує „млодих академікуф“ з Т. Ш. Л., які приходили до тих селян римо-католиків зі своєю політичною пропагандою, причому всіх, що тієї програми не виконували, не вважали за поляків.

„І тут початок драми 39-ти чижиківських поляків. Від того моменту почався розрив, почалися косі погляди цих „наших“ на тих, які — хочби там з сусідом, що сидить за межею, говорили по українськи — були завжди поляками. Аж дійшло до того, що — як мені розказував один з Касперських, що саме є серед тих 39-ти, коваль викинув його з праці, бо довідався, що він говорить з сусідом по українськи.“

Оці слова невідомого автора підтверджують тільки наше становище та суперечать становищу самого автора. Тут справа ясна. Коли комусь роблять закид, що він говорить зі своїм сусідом по українськи, а він не виправдується з того, не заявляє, що буде говорити на будуче по польськи, хоча тут входить у гру така важна тепер справа, як утрата праці, то це знак, що ця людина звязана з українською мовою, що вона почуває за собою моральне та всяке інше право говорити тією мовою з кожним, що та мова для неї рідна, словом — це знак, що ця людина почувається і є справжнім українцем. І що тут поможуть усякі теорії „Слова Народового“ чи „Дзенніка Польского“.

Правда, автор з „Дзенніка Польского“ має в одному рацію. Не виключене, що якимсь спеціяльним підходом до українців римо-католиків десь у якімсь випадку можна би осягнути те, що вони зараховувалиб себе до польського народу. Але-ж на те не треба аж українців римо-католиків. Маємо в теперішніх часах таку масу переходів з ріжних причин, ось хочби на римо-католицький обряд. Та в чижиківському випадку це не сталося. І тут нема ніякої вини ні „млодих академікуф“ ні нікого іншого, бо тут **відіграла головну ролю національна свідомість** тих громадян, що не вважаючи на свій обряд, здавали собі справу з того, до якої нації належать. І не тільки національна свідомість. Тут відіграли головну ролю ще й **почуття національної чести** і **сильна воля** тієї чести боронити.

Автор з „Дзенніка Польского“ нарікає між іншим, що в Чижикові вже три роки будують школу і не можуть її скінчити, бо — пише він —

„це польська школа, але кооперативу будують на ґвалт, бо зближається день посвячення , а на речинець будову треба скінчити. Як додамо до того, що при будові кооперативи в Чижикові працювали майже всі ті, що недавно задеклярували зміну обряду, легко буде собі зясувати, що за змогу працювати вимагали від них уступок саме у формі зміни обряду. І згодилися на те. Мусіли. Бо так і свої кривим оком дивляться і українці. Отже віз або перевіз. І вибрали, рішилися. І хіба, будьмо щирі, їх найменше за те можемо ганити, їм найменше можемо дивуватися.“

Воно ніби так виглядає, як сказати по простому: почали українці в Чижикові будувати „Народній Дім“. Дивляться на це чижиківські поляки та й забаглося їм теж возити камінь, цеглу, пісок, вапно, словом: брати участь в будові українського „Народнього Дому“. Вони до українців: прийміть нас до роботи! А українці: чому ні, можна, але перейдіть на греко-католицький обряд. І поляки взяли тай перейшли, бо дуже хотіли возити камінь, цеглу, пісок, вапно, словом будувати.. український „Народній Дім“. Чи не весело?

А чому воно сталося так на думку автора з „Дзенніка Польского“? Бо ніхто з поляків не прийшов їм з допомогою — пише він — ані ксьондз, ані адміністрація, ані вчитель... А оті ендецькі „молоді академіки“ тільки пошкодили, бо вони хотіли зробити з чижиківських поляків ендеків, а не справжніх поляків. Нагадуються тут слова одної поштивої бабусі, яка переконувала своїх знайомих, що той посол, який говорив на вічу, то „не правдзіви поляк, але ендек“.

Наробив підльвівський Чижиків клопоту польським політикам і патріотам. Обвинувачують себе одні одних за те, в чому вони невинуваті. Бо чи винуватий хтось у тому, що життя сильніше від нього? Хіба тим, що йде проти того життя та витрачує надармо час і енергію. Але тоді його втрата.

Міські справи.

ВІДНОВА ЛЬВОВА Й УКРАЇНСЬКІ ВЛАСНИКИ РЕАЛЬНОСТЕЙ.

У вчорашньому числі „Діла“ подали ми в новинках вістку про те, що делегація Союзу українських власників реальностей у Львові була на авдієнції у львівського воєводи Білика та президента міста Островського у справі останнього розпорядку про віднову та ремонт реальностей.

Річ ось у чому: Президент міністрів і міністр внутрішніх справ Складковський видав розпорядок, щоб зверхній вигляд міст довести до порядку. Цей розпорядок торкається власників реальностей, які мусять привести до охайного вигляду фасади камяниць (треба усунути виставові скрині при крамницях), подвіря (вибрукувати), паркани та взагалі огорожі. Премієр Складковський бере цю справу дуже ригористично і сам — як заповів — контролюватиме особливо по більших містах, чи цей розпорядок виконали якслід.

У звязку з цим львівська міська влада дала власникам речинець, до якого мусять перевести всі роботи, звязані з відновою та ремонтом камяниць з усім, що до них належить. І львівська міська влада теж ставить справу ригористично, тобто на випадок, якби якийсь власник реальности, без уваги на те, з якої причини, не перевів віднови чи ремонту, то влада зробить це на його кошт бригадою безробітних. Очевидна річ, що тоді кошти можуть бути багато більші.

Ясно, що мериторично не можна мати нічого проти такого розпорядку, бож навіть кожному мешканцеві міста залежить на тому, щоб воно мало приличний вигляд, щоб у ньому були можливі санітарні відносини, щоб була на кожному кроці чистота, щоб не треба було боятися, що прохожому впаде на голову цегла з якоїсь неусуненої руїни чи з невідремонтованої старої камениці. Та всеж цей розпорядок упав на власників реальностей важким ударом, наслідком якого вони знайшлися між молотом і ковалом. З кількох причин. Передовсім — чи зможе відновитися цілий Львів за 14 днів? Це неможливе просто з самих фізичних та технічних причин: не буде на той час потрібної кількости фахових робітників, не буде необхідної кількости потрібного приладдя і т. д. Тому цей час віднови міста мусить продовжитися і річ у тому, щоб міська влада не карала тих власників реальностей, що з незалежних від себе причин не могли виконати розпорядку на час.

З другого боку справу ускладнює матеріяльне становище великої частини власників реальностей. Треба взяти під увагу, що в нинішніх часах жахливого безробіття багато льокаторів не платить чиншу або платить з опізненням, а власник реальности мусить вивязуватися зі своїх зобовязань. І коли тепер приходить на нього примусова віднова та ремонт реальности, то хоч він і признає правильність такого розпорядку, бо і йому самому залежить на охайному вигляді його реальности, — то всеж має клопіт: звідки взяти грошей, щоб зробити якслід і за одним махом, до тогож у такому короткому речинці, як цього вимагає розпорядок міської влади? Якби можна було дістати на ту ціль легкий кредит, то ще можна булоб якось з тієї справи вийти.

Ось все те мала на увазі делегація Союзу українських власників реальностей, що хотіла при допомозі воєвідства та міської влади виєднати такі умовини, в яких українські власники реальностей моглиб без клопоту виконати розпорядок про віднову та ремонт реальностей.

При цьому треба пригадати, що у справі цього розпорядку відбулася перед кількома днями пресова конференція у львівському городському старостві. Городський староста, стоючи на становищі, що розпорядок мусить бути безумовно виконаний, висловив думку, що міська влада напевно дасть змогу власникам реальностей виконати розпорядок без більших клопотів та труднощів. Більш-менш у тому напрямі відповіли делегації Союзу українських власників реальностей також воєвода Білик і президент Островський.

На перехресті звільни хід воза!

Висліди досвіду з новим пляном клясової льотерії.

Ефектовним вильосуванням мільона золотих — головної вигри четвертої кляси, скінчилася сорокперша Клясова Льотерія. Крім цих чисто матеріяльних здобутків дала вона ще широкій публіці змогу докладно познайомитися з новим пляном гри, який давніше заняв так багато місця у пресовій дискусії.

Як відомо, у цій дискусії зарисувалися два зовсім окремі погляди: багато грачів висловлювалося за тим, щоб скасувати менші вигри і поділити добуту в цей спосіб суму на невеличку кількість більших вигр. Одначе величезна більшість людей, які брали участь у дискусії таки висказала зовсім противну думку: вона домагалася розпарцелювання великих вигр, щоб завдяки цьому збільшити кількість тих, що виграють.

Погодити цю суперечність, найти вихід, який відповідав би бажанню обох заінтересованих сторін — не було легко. Одначе при всіх цих трудношах Дирекція Польського Льотерійного Монополю випрацювала новий плян для сорокпершої Клясової Льотерії, який з одної сторони втримує великі вигри з мільоном на чолі, а з другої дає змогу більшій ніж досі кількости грачів користати із вигр. Найбільше характеристичною і своєрідною прикметою цього нового пляну гри — це новий поділ льосів на пять частин, коли раніше їх ділили тільки на чотири частини.

Які користи дає ця зміна? Завдяки введенні „пяток" замість „чверток" збільшилася зокрема кількість осіб, що виграють, бо зовсім ясне, що коли кожною вигрою наділюється одну особу більше, так цих, що виграють прибуває стільки, скільки є вигр у всіх клясах; розуміється, що кожний грач купить тільки одну „пятку". Знову ті, які бажають виграти тільки великі вигри, мають змогу осягнути це при невеликім збільшенні ціни льосу.

Треба ствердити, що ці додатні прикмети зміни стрінулися зі загальним зрозумінням. На всякий випадок не було серед тих, що виграли, нікого, дословно ані одного, що заперечив би, що введені „пятки" значно збільшили вигляди на вигру і тимсамим дали змогу виграти також і йому.

Це відношення грачів до зміни спричинило, що Дирекція Польського Льотерійного Монополю, яка старається вдоволити бажання більшости грачів, затримала плян сорокпершої Льотерії без змін і для теперішньої сорокдругої Льотерії, яка внедовзі розпічнеться. Висліди цієї останньої викажуть правильність цих думок.

В минулій Льотерії для багатьох, що зголосилися в останній хвилині, забракло льосів, бо купили їх скоріше ті, які не потребують думати довго про річ ясну і наглядну. Хто хоче тепер оминути цієї помилки, нехай поспішиться та засобиться в льос до першої кляси, якої тягнення починається 22. червня.

— **Землетрус на Шлеську.** Нічю з пятниці на суботу на терені цілого Горішнього Шлеська, особливо у промисловій окрузі, відчули мешканці сильні підземні струси. В Катовицях чути було ці струси в год. 4-тій над раном. В деяких мешканнях позлітали зі стін годинники, образи і т. д. В Малій Домбрівці струси були такі сильні, що з вікон повилітали шиби, зі стель облетів тинк, а стіни позарисовувалися. Збуджені зі сну мешканці втікали з хат серед жахливого крику дітей. Без даху над головою знайшлося 14 родин, тобто коло 150 осіб, які таборують перед домами, бо перед входом до домів стоїть сторожа і нікому не можна входити до середини. Кажуть, що ці струси викликали незабезпечені як слід копальні.

— **Доцентові Цивінському зменшили кару.** Перед апеляційним судом у Варшаві відбулася розправа у справі доцента виленського університету Цивінського, б. редактора „Дзенніка Віленьского" Звержинського, яких судили за зневагу імени марш. Пілсудського. Цивінському, якого окружний суд засудив був на три роки вязниці, знизили кару на півтора року вязниці, причому зарахували слідчу вязницю. Щодо ред. Звержинського апеляційний суд затвердив присуд окружного суду, тобто звільнив його від вини і кари. Внесок оборони, щоб Цивінського випустити з вязниці, апеляційний суд відкинув.

— **Черговий Евхаристійний Конгрес у Ніцці.** Комітет евхаристійних конгресів вирішив, що черговий міжнародній конгрес відбудеться в 1940-ому році в Ніцці, у Франції.

— **Пожежі на Литві.** В останніх тижнях занотували на Литві цілу низку пожеж, що спричинили великі шкоди. За останніх десять днів зареєстрували 30 пожеж. Литовський уряд має намір знизити асекураційну ставку і таким чином збільшити число обезпечених обектів, бо тепер воно невелике.

— **Напад піратів на корабель.** Сто китайських піратів на джонках заатакувало невеликий портуґальський пароплав „Дата". Пірати завели корабель до заливу Ганґ Чов і забрали як заложників комісаря і 4-ох моряків. Корабельний механік, китаєць, згинув у боротьбі з піратами — його розірвала граната.

— **Інтернованих жидів уживають до праці.** В останніх днях арештували у Відні велику кількість жидів, у цьому також лікарів. Частину випустили на волю, а деяких з арештованих вислали до околиць, які навістила повінь, де їх ужиють до праці при направі шкід. З деяких віденських бараків вислали багато безробітних до міста Бремен, де їм дадуть платну працю.

— **„Відпустка" совітського амбасадора в Льондоні.** В дипльоматичних колах Москви викликав велике враження короткий комунікат московської пресової аґенції про те, що совітський амбасадор в Льондоні Майський разом з Літвіновом приїхав до Москви, щоб провести свою вакаційний час у Совітах, щоб провести свою відпустку. Відомо, що багатьох совітських дипльоматів приїздило на відпустку, щоб уже більше не вернутися на своє становище. Родина совітського амбасадора в Туреччині, Карахана, затримали були в Москві нібито на відспустку.

— **Англійські фабриканти самоходів стривожилися.** Союз англійських фабрикантів самоходів вислав листа до канцлера скарбу з протестом проти дампінґу дешевих самоходів з вимогою завести спеціяльне мито для охорони англійського самоходового промислу. Ця акція спрямована проти дампінгу німецьких самоходів, хоча є в ній теж страх проти заливу англійського ринку дешевими французькими самоходами.

— **Нечувана погоня за дітокрадами.** Справа викрадення 5-тилітнього Джомса Каша у Прінстон, про що ми писали, схвилювала громадянство Фльориди тимбільше, що батьки дитини, хоч дістали 10.000 долярів окупу, не повернули дитини. Тому за дітокрадами почалася небувала погоня, що перемінилася у справжній воєнний похід.

НОВИНКИ.

— **Українці, позір!** Купуйте льоси до 42-ої Клясової Льотерії тільки в українській колектурі Повітового Товариства Кредитового у Львові, вул. Сикстуська 38, партер, телефон ч. 108-61, чекове конто 508777. Замовлення з краю полагоджуємо відворотно. 11777 —8

— **Заграничні метеорольоґи** віщують на місяць червень гарну та постійну погоду. Спомини з недільних прогульок запишете найтривкіше фотографуючи на свіжих матеріялах з фірми Екомп, Львів, Сикстуська 29. 1639

— **Про Конгрес у Будапешті** розкажуть учасники у клюбі „Нової Хати" і „Труду" дня 6. ц. м. в год. 18-тій. Членам і гостям раді. 1234

— **Літнисько Дора.** Пансіон у фундації Ремісничій ім. Кокорудзів у Дорі від 15. червня приймає літників з цілим утриманням. Ціни помірковані. Нова обстанова. Ремісича Фундація ім. Кокорудзів Дора, вул. Яремчанська, 54.

— **Замісць** окремої подяки всім тим, що причинилися до звеличання похоронного обряду Нашої Найдорожчої Мами і Бабуні бл. п. Марії з Коцяловських Гермакової, вдови по пароховї Гашан, померлої дня 2. травня 1938. в Перемишлі і тим, що виявили нам своє співчуття складаємо 25 зол. на шпиталь ім. Митр. Шептицького у Львові. — **Родина.**

— **Зїзд українського студентства в Німеччині.** У днях 5-го і 6-го червня ц. р. відбудеться в Мюхені зїзд українського студентства в Німеччині. У програмі зїзду реферати: Ідеольоґічний („Зарево" — Берлін), пропаґандивний („Січ" — Відень), „Економічне питання студентства" („Основа" — Данціґ), організаційний („Січ" — Ґрац); програмовий („Зарево" — Берлін). Учасники зїзду матимуть змогу оглянути місто та третього дня, тобто 7-го червня відбути прогульку до королівських замків.

— **Матура в українській гімназії в Золочеві.** До письменної матури засіло в днях від 4—9. V. ц. р. 19 учеників. При письменній впало трьох, при устній 2. Здали іспит такі учні й учениці: Костюк Софія, Коропецька Ірина, Лахман Степанїда, Олексюк Галина, Скобельська Анастазія, Фітьо Ірина, Бойцун Роман, Вашкович Іван, Гриценко Михайло, Іванчишин Микола, Семенина Роман, Косаревич Степан, Сидорович Василь, Москвитин Петро. Предсідником іспитової комісії був проф. держ. польської гімназії проф. Хома з Тернополя. Оця матура була десятою з черги і останньою клясичного типу.

Іспит зрілости у Снятині. В днях 4 —24. V. відбувся в державній гімназії у Снятині іспит зрілости під проводом проф. М. Калітинського. До іспиту зголосилося 43 учнів; з того репробовано 7-ох. З українців сіло до матури 12 абітурієнтів, з того 8 хлопців, 4 дівчата. З українців одна учениця від матури відступила, одного учня репробовано при письменнім, а одного при устнім іспиті. Свідоцтво зрілости з українців одержали: Онищук Михайло, Порайко Микола, Івасюк Анна, Мартинюк Стефанія, Виноградник Ольга, Грегорчук Василь, Ґушул Володимир, Юрасик Мирослав, Бодурович Йосафат.

— **До Берези.** Міністерство внутрішніх справ у Варшаві заслало цими днями до місця відокремлення у Картузькій Березі нову групу 20-кількох кримінелістів, головно пачкарів, злодіїв і лихварів. Заслали м. ін. туди з Варшави пачкаря Шляму Фельдштайна, організатора крадежі в Музею Красінських, Маріяна Кордалевського і Шляму Коха, міжнародного злодія, бездержавника Мойсея Таксіра вель Абрама Весермана та лихваря М. Вайсмана з Люблина.

— **Державна столярська гімназія у Станиславові.** Розпорядком міністерства освіти Державну Школу Деревного Промислу у Станиславові переорганізували на польську державну столярську гімназію. З початком шкільного року 1938-39 відкриють першуклясу.

— **Будують гарнізоновий костел у Дубні.** Військовий гарнізон у Дубні будує гарнізоновий костел. Офіцерський та підофіцерський корпус задеклярував на ту ціль 50.000 золотих.

— **Будівельна катастрофа у Львові.** У пятницю, 3-го ц. м. в 12-ій годині трапилася при вул. Новий Світ у Львові будівельна катастрофа. Там викінчують новий триповерховий дім. В одній хвилині, коли три робітники були на руштуванні коло даху, нагло зірвався один бальок і частина руштування разом з трьома робітниками впала на землю. Робітники: Михайло Шульцбат і Антін Кобирак зломили собі хребетні стовпи та стряся їм мозок. Третій робітник Іван Гук зломив собі руку.

— **Льокомотива обтяла обі ноги залізничникові.** В суботу передполуднем трапився на головному двірці у Львові жахливий випадок. Підчас маневрування льокомотива так потрутила зворотничого, 47-літнього Антона Марчака, що він упав під колеса, які обтяли йому обі ноги. Марчака у непритомному стані поготівля відвезло до шпиталю.

— **Львівська хроніка.** З мешкання Гершона Фрідмана (вул. Станислава 6) невідомі злодії вкрали жіноче футро, столове накриття, жіночу гардеробу та дві долярівки на загальну суму 5000 золотих. — Невідома жінка підкинула на вільних плянтах при вул. Гербуртів 14-місячного хлопчика. За нею шукає поліція. — З мешкання Володимира Максимовича (Куркова 11) вкрали одяг, золотий годинник з ланцюжком та ще дещо загальної вартости 530 зол. — В пятницю, десь коло 20-ої години прийшли до мешкання Сендера Дампфа (вул. Івана Стики 8) два незнані типи і хотіли продати йому ліхтар. Користаючи з неуваги власника мешкання, вкрали з шафи 7.000 зол. ґотівки і спокійно вийшли. Дампф щойно поневчасі полапався, що йому вкрали гроші.

— **Самогубство 8-літнього хлопця.** В Сулошині, пов. Любартів, 8-літній Іван Косик вискочив з човна до саджавки і втонув. Тіла дитини ще не видобули з води. Причина цього рідкого випадку самогубства дитини — невідома.

перешукують терен, оглядають найменший будинок, кожний закуток. В обла́ві беруть участь літаки морської служби, приватні літаки, 65 кораблів перешукує побережжя Фльориди на просторі 280 км. Водолази, між ними одна жінка, перешукують дна каналів і затоплених каменоломів. До облави прилучилися добровільні експедиції фармерів, що теж на свою руку перешукують терен. Вони вислали до дітокрадів ультимат, яким взивають, щоб до означеного речинця віддали дитину. Як цього не зроблять, сотні фармерів, рибалок та ремісників разом з відділами національної гвардії почнуть погоню і як зловлять дітокрадів, злинчують їх на місці.

—**Воздухоплави не мають вартости в обороні краю.** На такому становищі станула буджетова комісія парляменту і відкинула пропозицію президента Рузвельта, щоб ухвалити пів міліона долярів на будову воздухоплавства для експериментальних цілей. Це своє рішення комісія сперла на думці знавців адміралїції.

— **Проф. Шмідт живе.** Вістка про те, що большевики розстріляли відомого полярного дослідника, проф. Шмідта, виявилася неправдива. Професор Шмідт живе, бо на інтервенцію Літвінова — як пише закордонна преса — Сталін погодився помилувати вченого. Літвінов переконав Сталіна тим, що передчасна вістка про розстріл проф. Шмідта, яка дісталася за кордон викликала велике, шкідливе для большевиків враження у цілому культурному світі. Закордонні журналісти, що перебувають у Москві, твердять, що деякі совітські достойники свідомо пустили у світ предчасну вістку про розстріл проф. Шмідта, щоб заалярмувати опінію культурного світу і так врятувати визначного вченого. Проф. Шмідта усунули з усіх становищ та вислали до одної з обсерваційних стацій на північному Ледовому Океані.

— **3000 американських літаків для Англії.** Англійська преса повідомляє про переговори, які веде англійське міністерство летунства з представниками американських фабрик літаків у справі закупу коло 3000 шкільних апаратів.

— **Рузвельт будує мешкання для робітників.** Президент Рузвельт затвердив кредит у висоті 57 міліонів долярів на будову дешевих мешкань у цілій низці міст Злучених Держав.

— **Замість торгових майданів майдани на політичні зібрання.** Управа міста Відня вирішила опорожнити вже в найближчому часі всі майдани у середмісті, на яких ще відбувалися торги. Цей розпорядок має на меті створити у центрі міста простороі площі, на яких можна булоб відбувати масові політичні зібрання.

— **Трагічна смерть молодого письменника.** В Парижі вмер трагічною смертю молодий письменник, що походив з німецько-мадярської родини, Еден Горваті. Підчас бурі впало велике каштанове дерево на Горвата, що попри нього переходив, і так його придавило, що він у шпиталі вмер кілька годин після випадку. Горват мав 37 літ і добре імя в літературних колах.

З кіна.

КІНО „КАСІНО“: „ДАМА НА ДВА ТИЖНІ“.

Багатий американець проводячи безжурно час у Трієсті серед своїх знайомих дає по пяному одній бідній кабаретовій дівчині багато грошей на те, щоб вона „загpала“ на два тижні даму з товариства. Вона має провести цей час у першорядному готелі, де мешкає один багатий молодець, приятель міліонера. Старий міліонер хоче показати молодцеві, що його оцінка жінок дуже поверховна. Як і він передбачав: легкодушний молодець, що має гарну молоду наречену закохується в гарній незнайомій, що грає незвичайно добре — скромну і добре виховану панночку. Бідна дівчина хоче за всяку ціну використати свій короткий побут серед аристократичного товариства і хоче вийти заміж за багатого молодця. Водночас вона закохується у бідному простому пошталіоні тирольської місцини. Головні ролі грають Джоан Крофорд і Франшо Тон. Дотепна, добре виконана комедія.

Присилайте передплату!

ВІДГУКИ ДНЯ.

СУМНІ ІДЕМ...

Референт літератури оголосив конкурс на новелю, який на око зовсім не був страшний для мене. Але це тільки на око! Бо фактично крив у собі велику небезпеку, а злорадний усміх референта доказував, що він мені аж тепер заїхав. Була в тім конкурсі вимога, що новеля має бути весела, погідна. „Чекай, господине Галактіоне — говорив усміх — дістану стільки гуморесок і погідних новель, що тебе чорти вхоплять. Побачиш нарешті, що значить гумор!“

Признаюся, було мені трохи страшно. Адже фама про український гумор як не має пять тисяч літ і не вийшла ще з Трипілії (гляди: Ю. Липа: „Призначення Укр[illegible]!), то бодай тисячу літ і вийшла з Київс[illegible] Руси (гляди: Літопис Нестора!). А хочби сягнути тільки до нових часів! Гумор Запорожців, Котляревського, Гоголя, Руданського і загалом нашого брата!...

Такий зазив: „Присилайте погідні речі!“ — напевно не прогомонить безслідно, а я — референт погідности в редакції — піду в найсірший кут.

Почали надходити рукописи. Автор конкурсу забирав їх під паху, глипав тріюмфально на мене і відходив до дому, читати.

Кожного чергового дня ждав я на грім з літературного неба:

— Завтра прочитаєш собі щось правдиво погідного.

А може навіть:

— Варт булоб того хлопця стягнути до редакції, до малих фейлетонів!

Грім не вдаряв, але небезпека все ще істнувала: кожного дня приходили нові манускрипти, а серед них міг бути неодин погідний і веселий. Адже в конкурсі брав участь не хто інший, тільки славний на ввесь світ зі своєї веселости український нарід.

Але чим далі, референт літератури ставав щораз більше сумний, маломовний, деколи навіть похнюплений і зажурений.

— Що тобі? — питав я. — Може якісь клопоти дома?

— Жадні клопоти. Це просто від читання.

— Щож ти такого трагічного читаєш?

— Погідні новелі на конкурс. Чоловіче! — вибух як бомба — хотів я тобі зробити збитка, а зробив собі. Послухай:

Розгорнув якийсь манускрипт і почав читати:

„Сонце останніми промінями вдиралося крізь розбиту шибку маленького віконця. Клалося вилинялим килимком на немазану долівку, сумним поглядом обкидало розвалену піч, зазирало на бідну постіль. На тій постелі вмирала мати. Коло неї пятеро діточок, одно менше від другого, а всі заплакані, голодні...“

— Бачиш! — кричав до мене референт. — Але пожди. Може щось іншого:

„Станула над берегом замерзлої ріки. Вітер ніс по леді білу муку снігу і свистав у надбережних лозах. Там, коло лоз хтось прорубав полонку... Туди, туди! Нехай скінчиться мука, нехай Іван має вільні руки. Може буде з другою щасливіший... Підійшла, перехрестилась і... прийми, Боже, мою нещасну душу...“

— Ти дивуєшся, що я похнюплений?! Цілих два місяці серед такої сумної літератури! Адже й я маю серце! Адже й мені жаль за матірю бідних дітей, за дівчиною, що топиться для добра хлопця, за хлопцем, що побитий паралічем, за вояком, якому колеса гармати обтяли ноги...

— Але все таки прийшли і погідні новелі.

— Прийшли, не перечу, але це капля в морі. Решта — самі трагедії. В цій купці паперу — вдарив він рукою по стосі манускриптів — є щонайменше трицять трупів, кільканацять покалічень, а вже про сухоти, параліч і тим подібні гайне-медіни то й не згадувати.

Мені виходило радіти, але я чомусь не радів.

Може тому, що легенда про наш гумор є тільки легендою, а може тому, що сам знаю як тяжко нині за усміх.

Галактіон Чіпка.

Дописи.

ЛЬВІВЩИНА.

Свячене в Бірках Янівських. З приємністю можна ствердити, що культурно-освітна праця в Бірках Янівських від якогось часу поступає вперед. Завдяки жертвенній праці деяких місцевих одиниць-селян Бірчани стають масово членами своїх національних установ та з успіхом працюють для добра громади. Щоб мешканці Бірок Янівських мали змогу частіше зі собою стрічатися і тимсамим плекати в собі національну єдність та свідомість, відбуваються в селі вряди-годи товариські забави з танцями, аматорські вистави та відчити з ріжних ділянок життя. — Дня 29. V. відбулося спільне свячене заходами місцевої читальні „Просвіта“ на присілку „Діброва“ в хаті п. Дмитра Жеребецького, а 2. VI. ц. р. заходами управи кооперативи „Згода“ у п. Дубаника для долішньої частини села. На обі ці імпрези прийшло разом понад 100 учасників місцевих та львівські делегати: від Р. С. У. К. п. Величковський, проф. Ластовецький від Пов. Союзу Кружків Р. Ш. та делегати „Просвіти“. На свяченім були й оба місцеві священики: о. парох Марович з Янова та о. капелян ОС. Отуцилок М. Ліщинський. Приявні з увагою вислухали привітних промов (хоч деякі з них були рішуче за довгі!) і відтак в повним вдоволенням розійшлися домів. Слід ще додати, що кімнати, в яких відбувалося свячене, прибрано рушниками та портретами! Треба би подібні імпрези уладжувати частіше й на будуче.

Через „Просвіту“ — до Воскресення! Ставаймо під прапор „Просвіти“! Не жалуймо для неї ні праці, ні гроша!

РОЖНІТІВ.

З нагоди посвячення прапору Ювилятки-Просвіти відбулося в кожному селі рожнітівської філії „Просвіти“ святочне засідання членів читальні в дні 22. травня ц. р. і кожда майже читальня, а також інші установи й організації вислали з тої нагоди привіт до Гол. Т-ва до Львова. І таке святочне засідання членів Виділу філії „Просвіти“, членів Виділу читальні і членів Гол. Т-ва та місцевих членів читальні відбулося 22. травня ц. р. в кооперативно-філіяльному домі в Рожнітові. Засідання отворив голова філії д-р Курбас Роман, що підчеркнув велику вагу теперішньої святочної хвилини, якою є посвячення прапору Матері всіх українських товариств. Опісля п. Петро Федюшка виголосив змістовний і гарно опрацьований реферат, у якому змалював працю Просвіти до давніх часів, вияснюючи обставини, які панували в часі заложення Т-ва „Просвіта“ і коротко підсумував працю, яку виконала „Просвіта“ за 70 літ свого існування. Опісля забирали голос: о. дек. Костюк Василь, д-р Грутський Степан і п. Шкудор Василь, що підчеркнули великі заслуги „Просвіти“ для нашого народу і вказали на наші обовязки, які й дальше існують перед „Просвітою“. Засідання закінчено відспіванням національного гимну.

З шляхотського руху. Вже від довшого часу почала адмін. влада на терені Рожнітівщини акцію за організуванням дрібної шляхти. І так звернули головну увагу на села Креховичі, Струтин Вижний і Сваричів. Постерунковi ходять до хатах та агітують, що, мовляв, „колись всі шляхтичі були поляками, та під впливом українського окруження вони зукраїнізувались і перейшли на греко-католицький обряд; але тепер повинні помиритись і вернутись на лоно польської нації“. А щоб скоріше переконати наших людей, дають якусь муку і гнилу бульбу та обіцяють тим, які запишуться до шляхотського „звйонзку“, що виєднають для них посади. І хоч загал цим переконуванням та обіцянкам не піддається, то таки, на жаль, знайшлось кількох несвідомих селян зі Струтина Вижнього, які записалися в члени того „звйонзку“ і почали приєднувати до нього й інших людей. Сумне, але правдиве.

БЕРЕЖАНЩИНА.

Заборона церковних процесій. На кілька днів перед роковинами знесення панщини зголошувалися постерунковi у поодиноких наших парохів та провідників деяких установ і подавали їм до відома, що всі обходи й походи в дні 16. V. ц. р. заборонені. Це традиційне свято з процесіями відбувалося досі рік-річно без перепон. Цього року вийшло вже інакше. Я бачив впр. того дня похід — очевидно неорганізований — розспіваної та розмоленої юрби, яка без священика, без хоругов і навіть без хреста йшла спокійно й поважно до памяткового хреста, співаючи по дорозі воскресні пісні. Під хрестом уся юрба впала на коліна і по короткій молитві відспівала з повних гру-

дей: „Боже, вислухай благання“. Потім усі завернули під церкву. Походу не відступав ні на хвилину комендант місцевого постерунку, одначе не мав причини до інтервенції.

Спільне свячене в Бережанах. Дня 15. V. ц. р. відбулося в Бережанах спільне свячене, уладжене Філією „Просвіти“, в якім взяли участь делегати читалень та представники деяких повітових установ у числі 60 осіб. У заступстві хорого пароха о. Бачинського доконав свячення дарів о. Гуглевич. Складаючи побажання, візвав він усіх до оборони церкви і віри та вніс многоліття на честь Митрополита. В часі свята, що тягнулося 4 години, виголошено цілу низку промов. Промовляли: голова філії мґр Логуш (порушив пекучу потребу нового „Народнього Дому“ в Бережанах, емер. проф. Бобик (звернув увагу на симпатичне явище — спільні свята без алькоголю та нікотини), емер. учит. Цалинюк (на тему єдности) і дальше дир. „Нар. Торговлі“ п. Рижевський, дир. „Р. Ш.“ Крамарчук, представник українського купецтва п. Мещацький та від села Іван Бабій, делегат читальні з Комарівки, Кобель, голова читальні в Козівці та Федечко, голова читальні в Билках. У часі свяченого співали получені хори з Гинович і Жолдівки під управою п. Калайського. Свято закінчено національним гимном, опісля відбулася спільна фотографія. Свято це зробило дуже миле враження на учасників, які висказували побажання мати більше таких стріч у році.

Спільне свячене в Нарасві. Третього дня Великодніх Свят відбулося в домівці читальні „Просвіти“ в Нарасві спільне свячене для членів читальні та кружка „Р. Ш.“, в якім взяло участь 90 осіб. Дари посвятив і святочні побажання зложив місцевий парох о. М. Воргун. Співав міш. хор під управою В. Цалинюка. Довшу промову виголосив голова читальні, що опісля відчитав легенду про розбійника Варавву та кілька веселих оповідань. Свято, що залишило на учасниках сильне враження, закінчено національним гимном.

В. Ц.

Спорт.

УКРАЇНА — II. СОКІЛ.

Останній мистецький метч України у Львові у цьогорічному весняному сезоні. Цей метч відбудеться в **понеділок 6. ц. м.** в год. 5.30 попол. на грищі **Чорних.**

На метчу з Погонею I Б виказала Україна у другій половині проблиски своєї давньої форми, тому теж можна це вважати за признаки повороту тієї форми. Сокіл II займає останнє місце в табелі, одначе вміє він завжди бути небезпечний завдяки своїй добрій кондиції.

СЯН — ЧОРНІ.

Товариський метч обох дружин відбудеться в **Перемишлі,** в неділю 5. ц. м. на площі **Польонії.** Початок метчу в год. 5. попол.

УКРАЇНА (юніори) — ГАСМОНЕЯ (юніори).

Мистецькі змагання юніорів відбудуться в неділю 5. ц. м. на грищі Т. З. Р. Початок метчу в год. 12.30 полудне.

ПОДІЛЛЯ — ЛЕҐІОН.

Мистецькі змагання обох дружин відбудуться в неділю 5. ц. м. в Тернополі.

СКАЛА (СТРИЙ) — ВАТРА (ДРОГОБИЧ).

Товариський метч обох українських футбольних дружин дрогобицької округи (цьогорічного й минулорічного мистця групи) відбудеться у Стрию в неділю 5. ц. м. Початок метчу в год. 11 перед пол.

НАКОЛЕСНИЦЬКІ ЗМАГАННЯ У ЛЬВОВІ.

В понеділок 6. ц. м. відбудуться у Львові наколесницькі вуличні змагання. Траса бігу йтиме вул. [illegible]шевського, Баденіх, Міцкевича й Маршалківською. Початок бігів (один біг для старших 5 окружень, другий для молодших 3 окруження) в год. 12.30 пополудні. В бігу борють теж участь змагуни України.

—o—

Нові книжки й журнали.

Dr. Lavo Čermelj: LA MINORITE SLAVE EN ITALIE. (Les Slovènes et Croates de la marche Julienne). Union Yougoslave des Associations pour la Société des Nations. Association de Ljubljana. Ljubljana, 1938.

—o—

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр.

Неділя 5. 6. год. 4. поп. „Літо в Ногаю“ Год. 8. веч. „Вояк королеви Мадагаскару“.

Понеділок 6. 6. год. 4. поп. „Роз-Марі“ Год. 8. веч. „Вояк королеви Мадагаскару“.

Театр Ріжнородностей:

Неділя 5. 6. год. 8. веч. „Подружжа, яких мало“.

Український Театр Йосифа Стадника (сеніора).

КАМІНКА СТРУМИЛОВА:

5. 6. Гриць.

РАДЕХІВ:

6. 6. Подвійна бухгальтерія.
7. 6. Казка старого млина.
8. 6. Сузанна.
9. 6. Ой не ходи Грицю.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

БУРШТИН:

6. 6. Шаріка.
7. 6. Орленя.

ГАЛИЧ:

8. 6. Орфей у пеклі.
9. 6. Лісова пісня.
10. 6. Процес Мері Деген.

ТЛУМИЦЯ:

11. 6. Орленя.
12. 6. Лісова пісня.

СТАНИСЛАВІВ — тільки одна вистава:

13. 6. Пригода в Черчі, оперета на 3 дії Ч. Баревича. Премієра.

Зі Станиславова їде театр до Богородчан.

КІНА.

АПОЛЬО: „Саратога“ (Кларк Гейбл, Дж. Гарльов).
АТЛЯНТИК: „Тіні Парижа“ з Ад. Вольбріком.
БАЛТИК: „Життя вулиці“.
ВАНДА: „У сонячному сяйві“, „Королівський свічник“.
ҐРАЖИНА: „Примха маркізи Помпадур“, „Жіночки“.
ЕВРОПА: „Верес“ на осн. Родзевичівни.
КАСІНО: „Після великої війни“.
КОПЕРНИК: „Інститутка“ (Д. Дарбін).
МАРУСЕНЬКА: „Без приказу“, „Під чужим прізвищем“.
МЕТРО: „Малий чарівник“, „На сторожі закону“.
МІРАЖ: „Камелієва дама“ з Гретою Гарбо.
МУЗА: „Почалося в поїзді“.
ПАЛЯС: „Маскарада“.
ПАКС: „Панна Петрусь“.
РАЙ: „Роберт і Бертран або два злодії“.
РІЯЛЬТО: „Буревій“.
РОКСІ: „Моя панна мама“ та додатки.
СВІТ: „Вязень дияволського острова“, „Блакитна парада“.
СТИЛЕВЕ: „Світальні півночі“ та ревія.
ТОН: „Оборонці Ріо Гранде“, „Консерпіка“.
УТІХА: „Фикер ч. 13“ та ревія.
ХИМЕРА: „Гаспароне“ (Лео Слезак).

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(вл. Марійська 5).
„Льондон“.

ФОТОПЛЯСТІКОН „Світовид“ (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Австрія: Відень, Інсбрук, Зальцбург“.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 5. червня 1938.

7.15 Сигнал часу, 7.20 Орх. музика, 8.00 Ран. денник, 8.15 Для села: Хл. газетка, Грають гармоністи, Новинки зі села, 8.35 Львів здоровить, 8.40 Хл. скринька, 8.50 Добре пасовище це здоровля інвентаря, 9.05 Голостан: Румунська рапсодія, з пл., 11.00 Відслонення памятника Монюшка в Лодзі, хори 4.000 шк. дітей і союзні хори 1.100 осіб, 11.45 Культ. огляд, 12.03 Фрагм. з Вагнерових опер, 13.00 Книжки мого дитинства, літ. нарис Корн. Макушинського, 13.15 Із країв винниць і помаранч, музика сальон., 15.00 Для села: Огляд ринків рільних продуктів, Як засівіте під вікном зілля, словно муз. авд. „Лис на передмісті“ новеля, Сільська капеля, 16.30 Комедії Ол. Фредра: „З Перемишля до Пришова“, 17.05 Концерт хору, 17.25 Форт. рециталь, 17.55 Трансм. зі Штрасбурга: Метч Польща-Бразилія, 18.45 Хвилина бюра студій, 18.55 Тисяча тактів музики, спів, 20.00 Програма на завтра, 20.05 Львівська варта, словно-муз. авд., 20.35 21.50 Спорт, 20.40 Політ. огляд, 20.50 Веч. денник, 21.00 Концерт 2.000 співаків із Кракова, 22.10 „Король пастух“ ком. опера О. Кольберга до слів Теоф. Ленартовича, 23.10 Ост. вістки, 23.15—23.55 Легка і танц. музика (надає Варшава II).

Понеділок, 6. червня 1938.

7.15 Сигнал часу, 7.20 Музика з пл., 8.00 Ран. денник, 8.15 Орх. концерт, 8.45 Регіональна трансм. з Казімежа н. В., 11.00 Китиця для всіх, орх., 12.03 Симф. поранок, 13.00 „Мум — великий лінюх“ опов. для дітей, 13.10 Обідова музика, 15.00 Для села: Заболоте їде до світа, Музика з пл., 15.30 Трансм. з Казімежа н. В., 16.30 Музика у вик. орх. мандолінистів, спів, 17.15 Ворота далеких вод, фейл., 17.30 Актуальна гутірка, 17.35 Репортаж із життя, 18.00 „Підметочки за дротом“ у вик. квартету, монольог, катеринка, хор, гармонія; у перерві коло год. 18.55 Актуальна гутірка, 20.00 Програма на завтра, 20.05 Зелені Свята в давньому Львові, 20.20 21.00 Спорт, 20.25 Сальон. музика, 20.30 Веч. денник, 21.20 Концерт хору, 21.50 „Наш гайок“ словно-муз. авд., 22.30 Мініятури на смичк. орх., 23.00 Ост. вістки, 23.05—23.55 Танц. музика з пл. (надає Варшава II).

Вівторок, 7. червня 1938.

6.15 Ран. пісня, 6.20 Муз. з пл., 6.45 Руханка, 7.00 Ран. денник, 7.15 Музика, 8.00 Для шкіл, 8.10 Поранок при мікрофоні, пл., 11.00 Для новобранців, 11.15 Для шкіл: „Як сирітка Маруся внесла щастя до Сиробокової хати“ на осн. Конопницької, 11.40 Деліюс: „В городі літом“, пл., 12.03 Полудн. авд. 14.00 Легка музика з пл.; у перерві в год. 14.10 Авдиція ККО, 14.15 Концерт бажань, 15.00 Біржа, 15.05 Господарські та суспл. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 На широкому світі, авд. для дітей, 15.35 Фін.-госп. актуалії, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Концерт муж. хору, 16.20 Концерт сальон. орх., 16.45 Оповідання про І. Матейка, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.00 Серед жінок: Моди, форт. твори, Комунікати, 17.55 Гальо — позір!, 18.00 Збірне життя комад, 18.10 Пісні Р. Шумана, 18.45 „Магнатське сватання“ опов. П. Хойновського, 19.00 Спів. рециталь Ст. Товрошевича у супр. форт., 19.20, 20.40 Актуальна гутірка, 19.30 Настроєві мельодії, орх., спів, 20.30 Веч. денник, 20.45 Спіжарня доброї господині, 20.55 Спорт, 21.00—23.40 Трансм. з Риму: „Італійка в Альжирі“ оп. Россінія; У перерві: Спорт. вістки, Останні вістки веч. денника, метеорол. комунікат.

Середа, 8. червня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція, 8.10 Орх. музика, 11.00 Для новобранців, 11.15 Для шкіл: „Школа шпаків“, Пісеньки у вик. шк. дітей Мельониці на Поліссі, 11.40 Симф. фрагменти з оп. Рімського Корсакова, пл., 12.03 Полуднева авдиція, 14.00 Інформаційна газетка в українській мові, 14.10 Українська музика з пл., 14.40 М. Карлович, музика з пл., 15.00 Біржа, 15.05 Господарські та суспл. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Трохи пісні, трохи слова (мурянські пісеньки), 15.45 Господ. вістки, 16.00 Із творів П. Чайковського: **Ольга Лепкова** мецосопран, Шеглов басбаритон, форт., 16.45 Промисел і торговля як запілля воюючої армії, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Камер. концерт форт., і тріо, 17.40 Старий Львів: Бол. Червенський забутий льв. поет, 17.53 Гальо — позір! 18.00 Коневалісний острів, 18.10 Авд. Черв. Хреста, 18.30 Моцарт із пл., 18.45 „Магнатське сватання“ опов. П. Хойновського, 19.00 Спів, рециталь Вол. Дервеса у супр. форт., 19.20, 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 Гумор і пісенька: Орх., рефреністи, форт.; у перерві: Скеч, 20.45 Веч. денник, **21.00 Праця у пасіці перед пожитком. в українській мові виг. Інж. М. Боровський,** 21.10 Шопенівський концерт, 21.50, 22.00 Спорт, 22.05 У ритмі танку, легка словно-муз. авд., 23.00 Ост. вістки.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 5. червня 1938.

БЕРЛІН 15.00 Гайднові й Моцартові твори, 18.00 Веселa муз. авд., 20.00 21.00 Великий концерт, БУДАПЕШТ 15.45 Циг. музика, 17.30 Сольо на цимбалах, 19.35, 20.00 21.00 Оп. вечір, ВІДЕНЬ 14.00 Веселі казочки, 15.15 Концерт квартету, 20.00 21.00 „Палестрина“ оп. Мілокера, КЕЛЬН 20.00 21.00 „Веселі куми з Віндзору“ оп. Ніколая, КЕНІҐСБЕРҐ 20.00 21.00 „Циганський барон“ оп. І. Штравса, КОШИЦІ 18.45 Вістки, МІЛЯНО 20.30 Розр. музика, ПРАГА 15.15 Розр. музика, 18.20 Чеська оп. музика, 21.10 Пісні Мартіну на міш. і діт. хор на орх., РАДІО ПАРІ 19.30 Сценка, 20.15 Пісні, 20.30 21.00 22.00 Симф. концерт, РИМ 19.15 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Італійка в Альжирі“ оп. Россінія.

Понеділок, 6. червня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Пісні та музика, 19.20 Розв. музика, 20.00 21.00 Вес. сайт. попурі, БІЛҐОРОД 18.45 Пісні, 20.30 21.00 22.00 Опера, БУДАПЕШТ 13.30 [illegible] орх., 15.30 Форт., 17.00 Розр. [illegible] 18.45 Циг. музика, 21.10 22.00 Концерт орх., ВІДЕНЬ 12.00 13.10 Розр. [illegible] 15.20 Твори Баха й Бетовена, [illegible] орх., 19.10 20.00 З опер і оперет, [illegible] тенор, бас-барит., КОШИЦІ 13.30 [illegible]рація рог. худоби, 14.15 Культ. [illegible] 18.45 Вістки, 20.05 Концерт орх., [illegible] вич: „Без наголовку“ фейл. [illegible] 19.00 20.00 21.00 22.00 „Фавст“ оп. [illegible]на, МІЛЯНО 18.00 Скрипка, [illegible] музика, 18.30 Фільм. мельодії, [illegible] 21.00 22.00 „Аїда“ оп. Верді, РАДІО ПАРІ 18.00 Форт., 18.15 19.30 [illegible] Нар. пісні, 20.30 21.00 22.00 „[illegible]ний Ерос“ лір. казка Бреваля, РИМ [illegible] Танц. музика, 19.40 Розр. концерт, [illegible] Орх., 22.10 Концерт хору, [illegible] 19.30 20.00 „Паганіні“ оп. Легара.

Вівторок, 7. червня 1938.

БЕРЛІН 19.10 Розр. музика, [illegible] партизанський концерт, БІЛҐОРОД [illegible] Нар. пісні, БУДАПЕШТ 17.30, [illegible] музика, 19.30, 20.00, 21.00, [illegible] фан тутте“ оп. Моцарта, ВІДЕНЬ [illegible] Розр. концерт, 21.15 Сопран. [illegible] форт., КОШИЦІ 7.50, Огляд преси, [illegible] 18.45 Вістки, 18.00 „На трав[illegible] ншу“ фейлетон, 18.10 [illegible] церт, МІЛЯНО 19.30 Розр. музика, [illegible] 22.00, 23.00 „Італійка в Альжирі“ [illegible] Россінія, ПРАГА 17.30 Нар. [illegible] Орх., 22.15 Соната Ґріґа на [illegible] РАДІО ПАРІ 20.15, 21.00, 22.00 [illegible] Уляи: „Аблюсмян“ драма [illegible] ГА 19.00, 20.00 „В Голлувуді“ [illegible]са, РИМ 17.15 Форт., 19.20 [illegible] 21.00, 22.00 Комедія, опісля [illegible]

Середа, 8. червня 1938.

БЕРЛІН 15.25 Веселі [illegible] Розр. музика, БУДАПЕШТ [illegible] Циг. музика, 17.00 Спів, [illegible] ВІДЕНЬ 15.30 Концерт [illegible] пісні в супр. лютні, 21.00 Розр. [illegible] 22.30 Вечір розр. музики, [illegible] тет, КОШИЦІ 7.50 Огляд преси, [illegible] 18.45 Вістки, МІЛЯНО 20.30 Розр. [illegible]ка, 21.00 Комедія, 21.40 [illegible] ПРАГА 18.20 Орх., 21.25 [illegible] ф-дур Бетовена, РАДІО ПАРІ [illegible] шсевий рециталь [illegible] 22.00 Кабарет, РИМ 12.15 [illegible] 22.00 Розр. концерт.

Оповістка.

Дирекція Прив. Жіночої Гімназії [illegible] Василіянок у Львові [illegible] подає [illegible] до відома, [illegible] 1938/39 буде мати в себе [illegible] ок гімназії нов. типу [illegible] природничому [illegible] обов'язковим предметом [illegible] тип ліцея для [illegible] чиняний. **Гімназія має [illegible] жданих шкіл.** [illegible] іспиту до І. кл. гімназії [illegible] червня, до [illegible] червня. Вступні [illegible] поміщення [illegible] інтернат, де [illegible] поміщення та [illegible]

Вписи до Державного Рільничого Ліцею з українською мовою навчання в Черниці. Кандидати, що бажають вступити до I. кл. Державного Рільничого Ліцею в Черниці, мають внести до дирекції Ліцею письменне зголошення, до якого треба долучити: 1. власноручно написаний життєпис, 2 метрику хрещення як доказ, що кандидат скінчив 16 літ життя, 3. лікарське свідоцтво, 4. свідоцтво покінчення гімназії нового типу, 6 кл. гімназії старого типу, або іншої рівнорядної середньої школи, 5. свідоцтво моральности, якщо від покінчення кандидатом школи минув рік. Кандидати до Ліцею здають вступний іспит, а саме: кандидати, що покінчили загально-освітні гімназії, здають письменний іспит з польської мови та устний в польської мови та хемії, або біольоґії до вибору кандидата. Абсольвенти інших шкіл здають ще крім попередньо названих предметів письменний та устний іспит одної з чужих мов, якої вчилися в школі. Про речинець вступних іспитів повідомить Дирекція кандидатів письменно. Учні Ліцею мешкають в інтернаті. За мешкання і повне утримання платять дійсні кошти (35 зол. місячно). Оплата шкільна 170 зол. річно, платна в двох рівних ратах на початку I. і II. півріччя. Сини державних службовців і неімeтних родичів користають з полекш в оплатах, як в інших середніх школах. Навчання в Ліцею триває 3 роки. Зголошення до вступного іспиту треба слати на адресу: Державний Рільничий Ліцей-Черниця, пошта Пісечна коло Жидачова, найдальше до дня 30. червня 1938 року. Скількість місць обмежена. 1229 1-3

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

КОНКУРЕНЦІЙНИЙ Висилковий Дім мануфактури і галянтерії, шукає агента хрестьян до продажі по селах. Льві. скрит. 338.

ФАБРИКА м'ясних консерв і перетворів шукає метких та солідних з відповідною готівкою заступників як теж людей до ведення у всіх містах, фабричних складів, крамниць гуртової та дрібної продажі. Зголошуватися з порученнями Перемишль — пошт. скринка 95. 1224 1-1

МЕШКАННЯ

ДО ВИНАЙМУ для урядника або емерита умебльована, соняшна кімната — для родини — з осібним входом, околиця св. Юра, ключ від брами. Бочковського 1 23. 1217 1-1

МЕШКАННЯ на Собішині 7, на поверсі 3 вел. кімнати соняшні, великий тарас, пер. передпокій, кухня, лазничка і т. д. від 1. липня або скорше до винайму. 1229 1-3

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

ВДОВА, літ 27, власничка більшого майна, шукає знайомства з мужчиною на певному становищі. Світлина конечна. „Діло" „Ідеалістка". 1220 1-1

КУПНО-ПРОДАЖ

ЗНАМЕНИТЕ ГОСПОДАРСТВО: Броди, Бельзецька 10. Підмісце — дім, електрика, будинки, город, лука, сад. Все в одній кулі. Вісім тисяч. ЛЯХОВИЧ, Львів, Личаківська 146. 1226 1-1

НОВОВІДКРИТИЙ „Базар оказійних купівель" Джевіцького — Домініканська-четири. Продає оказійно: шафи, столики, крісла, годинники, патефони, плити, образи. Також стильні меблі, дивани та всілякі рівноманітні речі. Також купує все. Тел. 285-48. 1068 4-10

ПЕЛА ЛІКУВАЛЬНІ всякого роду купити „Ґрефлока", Львів, 3. Мая 21. 1109 6-8

ПРОДАМ дім, сад, 2 морги городу, Івашкевича 29, коло зал. шляху. Підлуб. 1210 2-2

НАУКА

ШУКАЮ на час ферій інструктора французької мови, найрадше студента франц. або бельг. вищих шкіл, для конверсації в заміну за побут і харч у гірській літнисковій місцевости. Зголошення на адресу: Лев Лозинський, Львів, Міончинського 12. 1211 2-3

ПАНСІОНИ

ДОРА. Першорядний пансіон „Саренка" (в українській управі) в затишному прегарному місці біля стації положений, поручає соняшні кімнати з великими верандами і з шілоденним першорядним удержанням. Ціни приступні. Студіююча молодь має знижки. 1078 4-7

ГРЕБЕНІВ. Пансіон Яблонських у власній управі. 1168 5-5

ЛІТНИЩЕ — Карпати, добре, дешево. Боцюркова, Львів, Шептицьких 14. 1190 2-3

ЗЕЛЕМЯНКА — Живець п. Гребенів у Карпатах, зупинка Зелемянка. Соняшні кімнати з утриманням, ціни поміркованi, купелі солянка заліз. йодова. Проспект на бажання. 1049 0-11

ДОРА! Пансіон „Малява" давніше „Олена" в найгарнішім і догіднім положенню поручає соняшні кімнати, домашний здоровий харч у власній управі. Зголошення в Управі. 1218 1-10

КОРЕСПОНДЕНЦІЯ

ЛЕҐІТИМАЦІЯ 202/36 (відповідь на сьогочне оголошення) має листа посте-рестанте Львів 1. 1230 1-1

РІЖНІ

КОВДРИ найдешевше тільки у Виробні Ковдер Коєтинського 4. 1182 2-3

ГОДИННИКИ і біжутерію найпрецизніше направить українська фірма П. Карпинця у Львові вул. Домініканська ч. 7. 1930 57-0

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, ниркові, проти усування матиці під гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2041 61-100

ҐАЛЯНТЕРІЯ, кравецьке приладдя поручає САБІНА СОКАЛЬ, Львів На Байках 10. 1016 9-10

ВІЧНІ ПЕРА направляє найкраще „ПРЕЦИЗІЯ", тепер Шайнохи 1. 1133 9-0

ПІЖАМИ мужеські, попелінові по 9.50, 10.80, 12.90, ЖІНОЧІ найновіші 10.80, 11.90, ДИТЯЧІ від 4.90. Поручає фабрика білля „ПАВ", Сикстуська 1.

НІЧНІ мужеські сорочки по 4.50, 5.50, 6.90, ЖІНОЧІ 2.75, 3.25, 4.50, 5.90 а теж для ХЛОПЦІВ і ДІВЧАТ поручає фабрика „ПАВ", Сикстуська 1.

ХТО любить солідне білля, великий вибір, ввічливу обслугу і постійні ціни радо купує в фабриці „ПАВ", Сикстуська 1.

КОМБІНАЦІЇ шовкові по 3.90, 4.90, подвійні мілянео 6.90. Поручає фабрика білля „ПАВ", Сикстуська 1.

ПОСТЕЛЕВЕ білля, коверти на ковдри по зол. 5.90, 7.90, 10.50. Пошевки 1.90, 2.80, 3.90, яськи 0.75, 1.20, 2.—. Поручає фабрика білля „Пав", Сикстуська 1.

МУЖЕСЬКІ сорочки спортові, зефірові по 4.90, льняні 5.90, попелінові 7.90, шовкові 10.50, у великім виборі поручає фабрика білля „ПАВ", Сикстуська 1.

СОРОЧКИ мілянес, мужеські і хлопячі, в ріжних гатунках виробляє у Львові тільки фабрика „ПАВ", Сикстуська 1.

ПОЗІР, НОВИНА! Вже появилися дуже гарні кольорові листівки артиста маляра А. Климка, а саме: Бій під Крутами, Бій на Маківці, Сагайдачний громить турків та інші, можна дістати гуртом і детайлічно у видавця: І. Стадник, Львів, Городецька 2 б. Для крамниць і відпродавців рабат! 1208 2-15

РОБІТНЯ АРТ. БРОНЗІВНИЧА Ст. Фединського Львів, Вірменська 25 (дім „Зорі") виконує всякі церковні предмети зі срібла і бронзи. Позолочує старі чаші. 678 4-10

ПІДШТАНКИ мужеські, знаменито виконані по 2.50, 2.90, 3.90, ХЛОПЯЧІ 1.70, 1.90, поручає фабрика „ПАВ", Сикстуська 1. 1196 2-5

ЩЕ НЕДАВНО озвісний годинникар висилав зіпсовані прецизійні годинники до Швайцарії — нині всякі віковічні оригінальні частини має постійно ГУТЕРМАН, Сикстуська чотирнацять. 1105 3-12

МАШИНОПЕРЕПИСУВАННЯ, друкування на циклостилю, дешево, поправно — Іванишина, Городецька 23, телеф. 246-85. 1212 1-2

ДЛЯ ПАНЬ! 400 залишених наймодніших плащів і костюмів весняних, продаємо тепер по оказійних цінах. Maison Posament. Львів, Академічна 2. 1231 1-3

НОВОВІДКРИТА українська робітня корсетів Львів, ул. Вірменська 25, II. пов. дв. 16 виконує: корсети, корселети, пооператійні оказки, підвязки, станики, оцаски при вагітности, також чистить, відновлює і переробляє. Догідні сплати. **Маруся Ткачишин.** 1219 1-1

ПЛИТИ ХІДНИКОВІ, рури каналові, на студні, бетонярня „ВЕТОН" — АНҐАВХ вул. Городецька 102 (Богданівка 4 а) тел. 112-06. 1206 2-2

СТАРУ ҐАРДЕРОБУ мужеську — міняємо на наймодніші бельські матеріяли. Телефон 270-25. 1226 1-2

БІРЖА.

Львів, 4 червня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·97, 89·60, Доляри американські 5.29·50, 5.27·50 Доляри канад. 5.24·50—5.22·00. Фльорени гол. 293·79—292·31, Франки фр. 14·35—14·55, Франки швайцарські 121·25—120·45 Фунти англ. 26·34—26·16, Гульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 12·00— 9·00 Кор. дан. 117·65—116·70 Кор. норв. 132·23—131·25, Корони шв. 135·79—134·80. Ліри італ. 22·90—22·00, Марки фінлян. 11·64—11·25, Марки нім. 90·00 — 84·00, Тель Авів 26·20—25·95, Марки нім. срібні 111·00 — 105·00

Акції.

Банк Польський 118·00 Цукор. 34·00, Вугіль 28·50, 28·75, Ліпльоп 74·75. Можеїв 12·25, Островець 56·25, Стараховичі, 38·50, 38·75, Габербуш 47·75.

Папери.

4 і пів проц. внутр. 65·00, 64·50, 3 ін. 1 ем. 80·50 серія 91·00, 3 пов. інв. 2 ем. 81·00 серія 91·75, 3. коверс. 70·25 прем. дол. 41·50 4 консол. 67·25

Тенденція дещо сильніша.

ЦІНИ "МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 4. червня 1938.

1 кг. масла десер. одьок. без оп. 2·25 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 2·30 зол.
1кг. масла експорт. за зачет. 2·30 зол.
молоко 16—17 сот.
яйця копа) 3·40 зол.

Тенденція на масло знижкова на молоко та яйця слаба

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Спец. скірн., венер. недуг і косметики

Др. ФІШЕР

б. лікар (асистент) Клінік у Берліні, Празі, Відні орд. КІЛІНСЬКОГО 3 (напроти Бід. Каварні) тел. 251-68. 2143

Косметичний Інститут і Лябораторія

Д-ра О. ТУШИЦЬКОГО

Львів, вул. св. Софії ч. 3. Тел. 205-28.

УСУВАЄ: аномалії цери, зроговатіння, пігменту, волосся, бляхи, дзьоби по віспі і плями. Масажі тривале усування морщин, жилків і відморожень власною методою. Тривале усування оволосіння віг катафорезою. Сталі рум'янці підшкірним запусканням краски (татуування). Урядово затверджені косметичні курси злкордонної програми. 792 1-10

ПОДЯКА

ВПанові

Фрайліхові

Львів, Городецька 35.

Повідомляю Вас, що від хвилини, як Ви заложили мені Ваш патентований бандаж, не маю більше болів і почуваюся цілком здоровим. Тому дякую Вам щиро за мій знаменитий стан здоровля

о. ГОРАСОВСЬКИЙ
парох у Собушові.

ПОДЯКА.

Вп. Панові Д-рові Несперові
у Львові, вул. Коперника ч. 22

складаю щиру подяку за вилікування мене безопераційно і без болю з терпіння гемороїдів, влучне розпізнання, як теж вилікування мене безкоштовно з залози.

Д-р Евген Янкевич, см. судця с. окр.

ОГОЛОШЕННЯ.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".
Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . . зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. [illegible]
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. [illegible]
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. [illegible]
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. [illegible]

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок [illegible]